Lodzer Tageblat № 14

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

לאדזשער טאגעבלאט

היינט 8 זייטען

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16.
טעלעפאנען פון: רעדאקציע 100-57, פון אדמיניסטראציע 100-47

זונטאג, ט' שבט תרצ"ב | 17 stycznia 1932 | 25-טער יאהרגאנג

טראמוויי-שטרייק אין לאדז

פראקלאמירט געווארען היינט 4 א זייגער פארטאג

אין לאקאל פון דער רעסורסא און געכטען אוועגנד פארגעקומען א פערזאמלונג פון די טראמוואי-ארבייטער, וואס האט געזאלט דעצידירען וועגען צושרעטען צום טראמוואי-שטרייק.

אין דער פערזאמלונג האבען זיך בעטייליגט אלע 3 פעראיינען פון די טראמוואי-ארבייטער. דער קלאסען-פעראיין, וואס נעמט ארום 400 ארבייטער, „פראצא" 400 ארבייטער און דער פעראיין פון די פראקעס, וואס רעפרעזענטירט ארום 100 ארבייטער, אויסער דעם געפינען זיך נאך איבער 1000 ארבייטער, וואס געהערען נישט צו קיין שום פעראיין.

אין זאל האבען זיך געפונען ארום 1500 ארבייטער.

נאך לייטענשאפטליכע דעבאטען וואס האבען זיך פערצויגען ביז 4 פארטאג איז בעשלאסען צוצושרעטען שוין פון היינט זונטאג צום שטרייק. שוין היינט וועלען די טראמוואיען מעהר נישט ארויספאהרען אין די גאסען.

אין דער רעזאלוציע ווערט געזאגט, אז די ארבייטער נעמען אן דעם פארשלאג פון דער דירעקציע, אז די ארבייט זאל פארקומען 46 שעה אין דער וואך. זיי פערלאנגען אבער, אז די ארבייט זאל זיך אנהויבען 5.30 און דויערן ביז 22.30 און אויסגעפיהרט ווערען דורך זמיאנעס. אויב די דירעקציע וועט וועלען, אז די ארבייט זאל פארקומען אויך אין אנדערע שעה'ן, דארף צו דעם צוועק בעשעפטיגט ווערען נייע ארבייטסלאזע.

פערשטעהט זיך, אז די דירעקציע האט די דאזיגע פארשלאגען אפגעווארפען.

די דירעקציע שטעלט פעסט, אז צוליב דער רעארגאניזאציע פון דער ארבייט וועט נישט פארקומען קיין רעדוקציע נאר זי וועט מוזען צונעמען ארבייטסלאזע אין אין מאי, ווען עס וועלען אונטערגענומען ווערען נאך אנדערע ארבייטען, וועט זיין ארבייט אויסער די שטענדיגע אנגעשטעלטע נאך פאר 150 ארבייטסלאזע. די ארבייטער ווארפען אבער פאר דער דירעקציע, אז די דאזיגע ערקלערונג שטימט נישט מיט'ן אמת, און דער ציל פון דער רעארגאניזאציע, איז נאר צו פערגרעסערן די ארבייטסלאזיגקייט. עס איז דעריבער בעשלאסען געווארען צו פערשרייקען. (§)

* * *

(§) נעכטען איז אין לאקאל פון די ארבייטער פון די עפענטליכע אינסטיטוציעס אויף פעטריקאווער 53 פארגעקומען א זיצונג פון דער פערוואלטונג פון טראמוואי-ארבייטער פעראיין וועגען קאנפליקט מיט דער עלעקטראווניע.

אויף דער זיצונג איז אנגענומען געווארען א בעשלוס צו סאלידאריזירען זיך מיט'ן שטרייק און גלייכצייטיג פון זיך ארויפצווארפען די פעראנטווארטליכקייט פאר די פאלגען פון שטרייק, וואס איז פראקלאמירט געווארען אהן וויסען פון קלאסען-פעראיין.

שארפע אטאקע פון דעפ. ראזמארין

געגען די יודען-פאליטיק אין אינערן-מיניסטעריום

מין. פיעראצקי ווענגען דער „אוגאדא" מיט די אוקראינער

ווארשא, (טעלעפאניש) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע פון סיים איז בעהאנדעלט געווארען דער בודזשעט פון אינערן-מיניסטעריום, אין צוזאמענהאנג דערמיט האט דער אינערן-מיניסטער פיעראצקי געהאלטען א גרעסערע רעדע.

אין אנהויב פון זיין רעדע האט מין. פיעראצקי בעמערקט, אז צום ערשטען מאל טרעט ער אויף אין סיים אלס אינערן-מיניסטער. דער מיניסטער האט ערקלערט, אז ער וויל אנצייכענען זיין מיינונג וועגען די אויפגאבען און טעטיגקייט פון דער אדמיניסטראציע און איהר פראגראם אויף דער נאהענטסטער צוקונפט.

דער בודזשעט פון אינערן-מיניסטעריום בעטרעפט 250 מיליאן זל. דאס הייסט, אז ער פערנעהמט דאס גרעסטע ארט נאך די בודזשעטען פון קריגס און בילדונגס-מיניסטעריום. אבער לויט די גרויסע אויפגאבען און די פערצווייגטע טעטיגקייט פון אינערן-מיניסטעריום, איז דער בודזשעט זעהר א קארגער און נאר א דאנק דער איצטיגער שווערער לאגע, האט דאס מיניסטעריום מסכים געווען צו רעדוצירען דעם בודזשעט ביז 213 מיליאן מיליאן זל.

דער אינערן-מיניסטער האט דאן אויספיהרליך ארומגערעדט אלע ארבייטס-צווייגען פון אינערן-מיניסטעריום און אנגעוויזען, אז דער פארוואורף, אז אין פוילען איז פערהאן צופיל פאליציי, איז נישט בעגרינדעט. אויף 1056 איינוואוינער מאכט אויס איין פאליציאנט.

צום סוף האט מין. פיעראצקי זיך אפגעשטעלט אויפ'ן מינדערהייטען-פראבלעם אין פוילען. מין. פיעראצקי האט אונטערגעשטראכען, אז די רעגירונג שטרעבט צו שאפען ראציאנעלע יסודות און א הארמאניש צוזאמענלעבען פון אלע בירגער פון דער מלוכה, געשטיצט אויף גלייכע פליכטען און גלייכע רעכט.

בעזונדערס שטעלט זיך דער מיניסטער אפ אויף מזרח-גאליציען, יעדער בירגער קען דענקען און האנדלען ווי ער וויל, אבער נאר מיט'ן פערשטאנד און נישט מיט גוואלדטאטען. אלע בירגער דארפען זיין גלייכגעשטעלט אין זייערע רעכט, אבער נישט פריווילעגירט. דאס וואס איז געשעהן אין מזרח-גאליציען קען די רעגירונג נישט טאלערירען.

אין מזרח-גאליציען געפינט זיך א ברייטע נעץ פון 3092 קאאפעראטיוועט, די רעגירונג איז זיי גרייט צו שטיצען מיט קרעדיטען, אבער נאר ווען זיי וועלען נישט פיהרען קיין אנטי-מלוכה-טעטיגקייט. די רעגירונג איז אויך גרייט צו שטיצען דאס אוקראינישע שול-וועזען.

עס איז פערשטענדליך, אז אין דער היינטיגער צייט פון אפשפארונגען און רעדוקציעס אויף אלע געביטען קען נישט זיין קיין רייד וועגען אנטעמען גייט בעאמטע. דאך איז די רעגירונג גרייט אין די ראהמען פון מעגליכקייטען צו געבען בעשעפטיגונג אוקראינישע אינטעליגענטען און רעגירונגס-אמטען.

נאך דער רעדע פון אינערן-מיניסטער הויבט זיך אן א אויספיהרליכע דיסקוסיע.

דעפ. רימאר (י.ד.) טרעט ארויס געגען דער פאליציי. דערביי דערצעהלט ער, אז ווען ער פאהרט ארויס אויף מיטינגען פאהרען איהם שטענדיג נאך פאליציי.

מיט א שארפער רעדע איז ארויסגעטרעטען דעפ. ראזמארין, וועלכער גרייפט אויסערגעוועהנליך שארף אן דאס אינערן-מיניסטעריום, אונטערשטרייכענדיג, אז די רעגירונג פיהרט א צוויידייטיגע פאליטיק. די רעגירונג געהט אויס'ן פאסעק פון דער ענדעציע, מורא-האבענדיג נישט בעשולדיגט צו ווערען אין פרא-יודישע טענדענצען.

די בעציהונגען אין דער אדמיניסטראציע זענען פון דעם מין, אז די בעאמטע בעטראכטען די יודען ווי בירגער פון צווייטער קאטעגאריע. די רעגירונג רעכענט זיך לגמרי נישט מיט דער דריי-מיליאניגער יודישער בעפעלקערונג.

עס רעדען נאך איניגע רעדנער, די דיסקוסיע פערציהט זיך ביז אין ערד שפעטער נאכט.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבער אונפערגעסליכער מאן, טייערער פאטער, ברודער, שוואגער און אנקעל

נ"ע חיים ב"ר משה ז"ל יאנאווסקי

אין עלטער פון 57 יאהר

די לויה קומט פאר היינט זונטאג, ט' שבט תרצ"ב (17.1.1932) 1 א זייגער נאכמ. פון טרויער-הויז פיעטריקאווער № 108 וועגען וואס עס טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

Dr. med. W. Eychner

אקושער און פרויען-ארצט

וואוינט איצט

צעגעלניאנא 4 (נעבן קינא „משאר"), טעל. 134-72

נעמט אן פון 8–7 און 4–2.30 אווענד.

צו אלע זעהר געעהרטע מיטגלידער פון „לינת החולים"

אויפרוף!

טראץ דעם, וואס מיר האבען שוין פריטאג געשריבען, קומען מיר ווייטער צו אייך זעהר געשעצטע מיטגלידער פון „לינת החולים" אייך צו דערמאנען אין אייער היילינגען חוב און געדענקט דורכאויס צו קומען צאהלרייך היינט זונטאג, דעם 17-טען יאנואר ד. י. צו דער אויסערגעוועהנליכע

גענעראל-פערזאמלונג

וועלכע קומט פאר 4.30 צום ערשטען טערמין און 5 א זייגער צום צווייטען טערמין און וועט זיין רעכטסקרעפטיג ביי יעדע צאהל מיטגלידער אין לאקאל פאלודניאווא 19, ווייל עס האנדעלט זיך צו קאנען ערטיילען ווייטערע מעדיצינישע הילף אין אונזער אמבולאטאריום.

די פערוואלטונג.

א הארציגען מזל-טוב

ווינשען מיר אונזערע בעסטע פריינד

שמאי מילשטיין מיט זיין פרוי

צו דער חתונה פון זייער זוהן

צבי מיט פרל. אסתר שטיינשניידער

וועלכע קומט פאר היינט אין לאדז. דעם חתן און די כלה ווינשען מיר א גליקליך צוזאמענלעבען און זאל זייער נייער לעבענס-וועג מיט בלומען בעצירט זיין.

דירעקטאר דוד צעלמייסטער און פרוי

„לינת - הצדק" — לאדז, — צעגעלניאנא 17.

דער פיזיקאליש - טעראפישער קאבינעט איז טעגליך טעטיג פון 6-4, 11-1 און געפינט זיך אונטערן אויפזיכט פון א דאקטאר-ספעציאל.

קווארץ-לאמפ דיאטערמיע

סאללוקס עלעקטרישע בעדער

די ווארשעווער פאבריק פון

מ. הירשמאן

האט זיך איבערגעטראגען נאך לאדז אויף

פיעטריקאווער 112

און עמפפעהלט אויף וואג

רעפארמען און העכטשקעס-שטאף

נעמט אויך אן ארבייט אויף לויהן.

Aufforderung

Hiermit fordere ich den Hern

ELJAS MONDRY

Południowa strasse № 34

auf (welcher Waare aus Berlin eksportiert) die betrefende Summe mir zu regulieren im Verlaufe von 10 Tagen. Gegenfalls bin ich für die weitere Konsekwenzen nicht verantwortlich

Chaim Grossbard.

דבש טהור ארצישראלי

ארץ-ישראל'דיגער ביהנען-האניג

פון אראנזשען. ספעציעלער אקאליפטוס-האניג פאר הייזעריגע און לונגען-ליידענדע.

באקס-האניג פאר די וועלכע ליידען אויף אבסטרוקציע.

שמן זית זך (פיינסטער אליווען אייל) צום עסען, באקען און פרעגלען. פאמעראנצען, ציטרינען, גרעפ-פרוכט, גוט און ביליג. מאנדלען, ראדזינקעס, סעצאמקעס, האלווא, קאנפיטורען, ספעציעלע חמשה-עשר-בעקלעך צו בעקומען אין

„תוצרת ארץ-ישראל", שרודמיעסקא 1

טעלעפאן 191-42.

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאנא 4

טעלעפאן 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע. אלע-ארט אנאליזע

בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראלען.

נעמט אן פון 9–2, און פון 5–9 אווענד.

בעזונדער ווארטע-זאל פאר פרויען.

דער זאווערטשער רב

ר' מענדל לאנדא שליט"א

וואוינט איצט

אין לאדז, זאוואדזקא 46.

ער נעמט אויך אן דין תורות מיט בוררות.

Dr. med.

E. REICHER

ספעצ. פאר מענער-שוועכע בעהאנדלונג

פאלודניאווא 28, טעלעפאן 210-93.

נעהמט אהן טעגליך פון 8 – 11 פריה און פון 5–6 אווענד. זונטאג פון 9–1 מיטאג.

ברינינג האט געגעבען א גוטען ביישפיל...

בולגאריען וויל אויך ניט צאהלען קיין רעפאראציעס

וויען (ספ.) אין דער הונגער בערזע האבען זיך ערשפרייט קלאנגען, אז בולגאריען זאל ערקלערען, אז זי וועט נישט צאהלען קיין ענטשעדיגונגען.

פאריז (ספ.) די צייטונג „אינפארמאציאן" טיילט מיט פון סאפיא, אז דער בולגארישער רעגירונג ארבייט אויס א פראיעקט פון א מאראטאריום אויף אויסלענדישע חובות.

דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט פערעפענטליכט אן אפיציעלען קאמוניקאט, אין וועלכען זי טיילט מיט, אז די רעגירונג גענוגט בלויז אויף צו צאהלען די אויסלענדישע פריוואט-חובות און אויף צו דערהאלטען דעם קורס פון דער וואלוטע.

ערד-ציטערניש אין מאנטשעסטער

לאנדאן, 16 יאנואר (ספעצ.) אין מאנטשעסטער האט זיך געלאזט פיהלען אן ערד-ציטערניש. איינינגע הייזער זענען בעשעדיגט געווארען.

פערפליצונג אין אמעריקא
30 טויזענד מענשען אהן א דאך

ניו-יארק (ספ.) אין די שטאטען אלאבאמא, מיסיסיפי און לואיזיאנא זענען פארגעקומען גרויס עפערפליצונגען. אויפ'ן טייך טאלאהאטי, וואס פאלט ארוין אין מיסיסיפי, זענען געפלאצט אלע טאמעס. ריזיגע וואסער-מאסעס האבען פערנאסען פיל שטעט און דערפער. 30 טויזענד מענשען זענען געבליבען אהן א דאך.

די „בריסקער" זאלען געניסען פון אנ'אמנעסטיע

ווארשא, (טעלעפאניש) אין די פאליטישע קרייזען האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז אין די נאהענטסטע טעג וועט די רעגירונג ארויסגעבען אנ'אמנעסטיע פאר פאליטישע ארעסטירטע. די אמנעסטיע וועט אויך ארומנעמען די פערמישפט'ע אין „בריסקער" פראצעס. דאס זאל געשעהן נאך איידער וועט פארקומען די אפעלאציע, כדי עס זאל נישט קומען צו נייע געריכטס-פערהאנדלונגען.

ווער האט געווינען אויף דער מלוכה-לאטעריע?

3 קלאס 2 טאג פון דער ציהונג.	
30.000 זל. — נומער 132411	300 זל. — נומ' 3300 9749 20434 117139 134526 147644 152081.
2.000 זל. — נומער 76398	
1.000 זל. — נומערן 73217 155882	
350 זל. — נומ' 7117 17062 55357	77373 96468 121694 126553 127831 131434.

5000 זל. איז שוין ווידער ארויס אין 1-טען ציהונגס-טאג פון דער 3-טער קלאס אויפ'ן נומער 24694 דאס גליקליכע געווינס איז שוין געווארען אויסגעצאהלט. ווי אויך איז ביי מיר ארויס 30.000 זל. אויפ'ן נומער 89011 פון דער פריהערדיגער ציהונג פון דער 2-טער קלאס. א בעגרעניצטע צאהל לאזען איז נאך צו בעקומען אין דער גליקליכער קאלעקטור פון

F. BRAJTSZTAJN, Piotrkowska 14.

6 חדשים תפיסה בעקומט א חתן-בחור
פאר ארויסווארפען זיין כלה אויף א אייזען טישעל

(א) פאר'ן קרייז-געריכט איז נעלטען געשטאנען דער 31-יעהריגער לגרוויס ביערנאצקי, ווערענדיג בעשולדיגט, אז דעם 15 סעפטעמבער ל. י. האט ער בעת ער איז געווען גוט אנגעשיכור'ט, געגעבען א שטויס זיין געליבטע וועסאלאווסקא א-ן פאלענדיג אויף אנ'אייזערען טישעל, האט זי זיך צעשפאלטען דעם קאפ. דאס געריכט האט דעם חתן-בחור פערמשפט אויף 6 חדשים תפיסה.

צי האט איהר טאקי וועהניג זארגען?

צי ליגט נישט אין אינטערעס פון יע-דערער פון אונז זיך צו פערהיטען פון אינבריגע און אונגויטיגע פארפאלען אין דער פאמיליע? ווען פאר יעדער מוטער וואלט דאס טאקי געווען קלאר, וואלטען מיר זיכער נישט געהאט אזוי פיל פאלען פון קראנק ווערען פון קינדער, ווי איצט. וויל אממייסטענס זענען מיר דאן ערנסט בעאונרוהיגט, ווען מען בעמערקט שוין ביי די קינדער די אזוי געפעהרליכע קראנקהייטען: ווי אויסקרימונגען (ענג-לישע קרענק), שקראפיל, קאקלוש, שקארלאטין, דיפטעריט א. אז. וו. חוץ נאך מעהר ווי שטענדיג דארף מען פער-היטען בעצייטענס פון די דאזיגע קראנק-הייטען. מען דארף גוט אכטונג געבען אפילו אויף די קלענסטע קראנקרייטס-סימנים, וויל מרלומרש'ט נישט וויכטיגע ליידען סיגנאליזירען אפט אנ'ערנסטע קראנקהייט. אלס פילזאגענדער ביישפיל קאן דינען דער פאל, וועלכען עס בע-שרייבט פרוי א. קאוקע פון לאדז, ראקי-טשינסקא 8. זי שרייבט צוו. אנד.: „מיין קליין יונגעלע איז שטענדיג געווען זעהר בלאס, אויף וואס ב'האב פריהער נישט געלעגט קיין אכט. נאך א געוויסער צייט האט אנגעהויבען ארויסצושטעקען מאמע ריע פון אין אויערל און אויף אנ'אוי-געל האבען זיך בעוויזען קליינע קרע-צעלעך. ערשט דאן האב איך זיך גע-פרעגט א דאקטאר, וועלכער האט מיר גע-זאגט, אז דאס אלץ נעמט זיך פון בלוט-ארימקייט. אזוי ווי ב'האב געדערט, אז סקאט'ס עמולסיע ווירקט זעהר גוט פע-אנעמיע, האב אנגיך זיך דעצידירט דורכ-צופיהרען א קוראציע מיט דעם פרעפא-ראט, און ווירקליך איז דער רעזולטאט געווען אנ'אונגעוועהנליכער: די מאטעריע פון אויער האט זיך מעהר נישט געוויזען, די קרעצלעך פון אויגעל און די בלאס-קייט זענען פערשוואונדען געווארען. דאס יונגעל האט זיך אזוי צוגעוועהנט צו סקאטט'ס עמולסיע, אז ער האט אלעין געמאנט די דאזיגע מילך זייגע". אזעלכע בעגייסטערטע מיינונגען זענען „עמולסיא סקאטטא" קאן מען הערען פון טויזענ-דער מוטערס און אלע וועלט-טיילען, און כ'אין נישט קיין וואונדער, וויל יעדע מוטער ווייס גוט, אז „סקאטט'ס עמול-סיע" א דאנק דעם, וואס זי ענטהאלט א הויכען פראצענט וויטאמינען א און ד. ווערט זעהר פערשטארקט דעם קינד'ס קערפערל און עס מאכט איהם ווידער-שטאנד-פעהיג געגען אויסקרימונגען, פערקיהלונגען און אל-ערליי אנשטעקענדע קראנקהייטען. פרובט און איבערצייגט זיך אליין! צו בעקומען און אלע אפטייקען און דראגעריעס. פאר אונזערע קינדער איז באמת קיין בעסערס נישט פאראהן!

שפאניען אויפ'ן ווולקאן פון רעוואלוציע

קאמוניסטען רופען ארויס נייע אונרוהען אין פערשידענע שטעט אין שפאניען

מאדריד (ספ.) אין די שפאנישע שטעט זענען נעלטען אויסגעבראכען נייע אונרוהען. דער שטרייק אין בילבאו רויערט ווייטער. אין גוואלאמא שטעהען אלע פאבריקען. אין הועלוא זענען פאר-געקומען שטורמישע דעמאנסטראציעס. דער המון האט אויפגעשטעלט בארוקא-דען און במשך פון 4 שעה געקעמפט מיט דער פאליציי. ס'זענען פאראן טויטע און פערוואונדעטע.

אין סאלאמאנקא האבען ארבייטסלאזע געשטורמט דעם מאגיסטראט, בעזעצט דעם בירגערמייסטער, לאוונקעס, און ראטמענער, זיי פערטריבען פון 4 קילא-מעטער הינטער דער שטאט און ארויס געשטויסען אין דארטיגען טארמעס. א ראנק דעם, וואס דאס וואסער איז גע-ווען פלאך איז זיי געלונגען זיך ארויסצו-בעקומען אויף דער צווייטער זייט ברעג און זיך אפצוראטעווען און נאהענטען שטעטעל.

דער נישט-אנגריף-פאקט מיט רוסלאנד
אונטער א פראגע-צייכען

ווארשא (טעלעפאניש) די אונטער-האנדלונגען וועגען א זיכערהייטס-פאקט צווישען רוסלאנד און די שכנים טרעפען אן אויף שוועריגקייטען. דאס זאל שטעהן אין שייכות מיט דער נייער אריענטא-ציע און אייראפא, וואס איז ענטשטאנ-ען מיט ברינינג'ס ערקלערונג וועגען די רע-פעראציע-חובות.

2 וואכען ארעסט און 300 זל. שטראף
פאר אויסשטעלען א טשעק אהן דעקונג

(§) מיכאל נוימארק איז נעלטען גע-שטאנען פאר'ן קרייז-געריכט, ווערענדיג בעשולדיגט אין אויסשטעלען א טשעק אויף 1000 זל. אויף וועלכען ס'איז נישט געווען קיין דעקונג. דאס געריכט האט איהם פערמשפט אויף 2 וואכען ארעסט און 300 זל. שטראף.

ענטדעקט געהיימנישפולער נעסט פון מארפיניסטען אין ווארשא

ווארשא, 16 יאנואר (טעלעפ.) אין צענטער פון ווארשא איז ענטדעקט געווארען א נעסט פון אויסגעלאסענהייט.

אין דער אויספארשונג וועגען מארד אויף לעשנא 142, וואו א פרוי האט דערשאסען איהר אייגענעם מאן, איז פאליציי געקומען אויף די שפורען פון א פערברעכערישער באנדע וואס האט געהאט איהר נעסט אין צענטער פון שטאט אין א וואוינונג איבער דעם „איטאליא".

אויף נאווי-שוויאט 23, וואו עס געפינט זיך די קאפע „איטאליא" אין דער וואוינונג פון א געוויסער לודמירא וולאדארטשיק, זענען פארגעקומען שרעקליכע אויסגעלאסענע ארגיעס אויפ'ן ערשטען באהען. עס איז ענטדעקט געווארען א גאנצע באנדע וואס האט זיך פערנומען מיט צושטעלען יונגע מעדלעך פאר עלטערע דעגענערירטע מענער.

די באנדע האט אויף איהר געוויסען מעהרער קרבנות, וואס זענען אונ-טער'ן איינפלוס פון נארקאטיקען בעגאנגען זעלבסטמארד.

אין זעלבען לאקאל זענען אויך פארגעקומען סכאדזקעס פון דאמען פון דער געזעלשאפט.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט די געעהרטע פאבריקאנטען און סוחרים, דאס צוליב דער בעקוועמליכקייט פאר די ג' קונדשאפט, האב איך געעפענט

א פיליע אין ווארשא, נאלעווקי № 49

אונטערן נאמען: **„רענאמא"**

וואו עס ווערט רעיעל און פראמפט ערלעדיגט אלע עקספעדיציע-אנגעלעגענ-הייטן. יעדן טאג ווערט געלאדענט סחורות אויף אויטאס מיט אסעקוראנץ נאך ווארשא. מיט אכטונג: **עקספעדיציאנס-ביורא נ. מאנדעלבוים** פיעטריקאווער 18, טעל. 121-35

בעמ.: פון 1-טען יאנואר האב איך ספעציעל-איינגעארדנעטע לאגערס און נעהם אן אלע ארט סחורות אויף לאגער מיט פערזיכערונג געגן פייער און גנבות.

קאנצערט-דירעקציע: אלפרעד שטריך טעלעפאן 213-84.

זאל פילהארמאניע

דאנערשטאג, ד. 21. יאנואר 1932, 8.30 אוונט

קומט פאר א קאנצערט פון

Marceli Neumiller

(12-יעהריגער פידעל-ווירטואז)

ביים פארטעפיאן: דיר. טעאדאר רידער.

אין פראגראם:

Händel	: Sonata 4-ta D-dur
Vitali	: Chaccona
Mozart-Kreisler	: Rondo
Vieuxtemps	: Koncert skrzypcowy № 4 a) Andate b) Adagio religioso c) Finale marziale
Sansate	: Romanza Aadaluza
Wieniarski	: Scherzo-Tarantella

בילעטען פון 1—6 זל. צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע און אין דער בוכהאנדלונג ק. נאומילער פיעטריקאווער 61, טעל. 143-18

Biuro Inkasa Wierzytelności
i porad prawnych
„JUST" właśc. **M. SZENFELD**
איז פון היינטיגען טאג אן איבערגעטראגען געווארען פון די זאוואדזקא 18 אויף די
נארוטאוויטשא 13, פראנט
נייער טעלעפאן № 111-50

Dr. med J. LUBICZ

כירורג און ארטאפעד
פאלודניאווא 9 — טעל. 183-17
ספעצ. פון צוזאמענשטעלען געבראכענע הענד און פיס קראנקהייטען פון ביינער און גלידער: שווינדזוכט (גרוזליצע), אטרעטיזם, רעמאטיזם, פערקרימונגען פון פלייצעס, זשילאקעס. היילונג מיט איינשפריצונגען: אייגענע פראצעדורע פון ארטאפעדישע אפאראטען. ווקלאנעס אויף פיס-שמערצען, קינסטליכע הענד און פיס (פראטעזן) גארסעטען, ברוכבינדן (פאסקעס) א.ז.וו. נעמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

אכטונג עמיגראנטען!

דער בעוואוסטער שפאנישער לעהרער פון עמיגראנטען געזעלשאפט „יעאס" אין לאדז, ערטיילט ווייטער

לעקציעס

איינצעלנע ווי אויך גרופען, צו ביליגע פרייזען.

צו ערפאהרען אין אדמ. פון „לאדזער טאגעבלאט"

א דרוק-מאשין

95+63 געלעגענהייטליך צו פערקויפען. אין בעסטען צושטאנד, אין בעטריב. צו ערפאהרען
Rozenberg, Łódź, Piotrkowska 64.

אנ'ארט צו שלאפען

עווענטועל מיט א פראצאווניע, ביי אנ'אנשטענדיגע פאמיליע. צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע פון „לאדזער טאגעבלאט" אונטער M. N.

א שטוב

וואס איז פאסענד אלס א פראצאווניע פון זאפארט איבערצוגעבען. צו ערפאהרען ביים צייטונגס-פער-שפרייטער, פיעטריקאווער № 10

Wykwalifikowana
Nauczycielka
języka polskiego matematyki i ma kilka godzin wolnych. Przyspasabia uczniów i uczenice do 7-ej klasy. Ceny przystępne. Wiadomość w adm. pisma sub. „Wykwalifikowana".

אבאנירט לעזט דאס
לאדזער טאגעבלאט

סאלאן „נאדיא" נארוטאוויטשא גאס 7
ULICA NARUTOWICZA 7

מאגאזין פאר קינדער-קאנפעקציע, דאמען-וועש און גאלאנטעריע

גרויסער אויסוואהל פון די נייעסטע מאדעלען

● סאליד ● געשמאקפול ● עלעגאנט ● פרייזווערט ●

בעקליידעט קינד און מוטער

SALON „NADJA", ulica Narutowicza 7.

גרויסע דעמאנסטראציע איז סיים לכבוד די פער'משפט'ע בריסקער דעפוטאטען

פארשלאג פון אומצוטרוי צו דער רעגירונג

האט די אפאזיציע אריינגעטראגען אויף דער פרייטאג'דיגער סיים-זיצונג

וואַרשאַ (טעלעפאניש) אויף דער פרייטאג'דיגער זיצונג פון סיים איז אריינגעטראגען געוואָרען א פארשלאג פון פפ"ס. פויערים-פארטיי, ענדעקעס, לאַ-דעקעס און נפ"ר מכח אויסדריקען אומצוטרוי די רעגירונג.

דער פאָרשלאג לייענט זיך אזוי:

די נערוועס-פערהאנדלונגען אין בריסקער פראצעס האבען אויפגעדעקט א רייה פאקטען, וועלכע מוזען ארויסרופען די שטרענגסטע בעאונרוהיגונג בײַ דער עפֿענטליכער מיינונג. די אנגעקלאגטע האבען בקול רם פעסטגעשטעלט פאר'ן געריכט דעם פאקט פון פײַניגען זיי אין דער בריסקער פעסטונג, וואס איז אונבריגענס בעשריבען אין דער סיים-אינטערפעלא-ציע. דער פראקוראטאר האט נישט קאָנען דעם דערויף נישט ערפּולט אזהר געזעצליכען ווֹחב און זי האט נישט צוגעצויגען די שולדיגע און די דאזיגע פײַניגונגען צו געריכטליכער פעראנטוואָרטליכקייט.

דער אנצער פערלויף פון בריסקער פראצעס — פון מאמענט ווען מ'האט ארעסטירט אין דער נאכט פון 9 אויפ'ן

10 סעפטעמבער 1930 א גרופע פאליטישע טוער — האט געבראכט א געוואל-דיגען שאדען דעם אנזעהן און כבוד פון דער רעפובליק און בעצוג צו אנדערע פעלקער פון דער וועלט.

די אלגעמיינע פאליטיק פון הײַנטיגען רעגירונגס-סיסטעם אויף אלע געביטען פון געזעלשאפטליכען לעבען, ברענגט שאדען די אינטערעסען פון דער מלוכה, פערטיפט אונאויפהערליך די ווירטשאפטליכע אונארדנונג און די אל-געמיינע אונזיכערקייט פאר'ן מארגען.

די געזעלשאפט דאט דערזעהן א בע-גרינדעטע מורא, אז די אונאפהענגיגקייט פון די פוילישע געריכטען שטעהט אונ-טער א פראגע-צייכען — דאס האט בע-וויזען צווישען אנדערן די ערקלערונגען פון נ. פרעזעסען פון העכסטען געריכט, וועלכע זענען אויסגעהערט געוואָרען אלס עדות אין לעצטען פראצעס.

די פעראנטוואָרטליכקייט פאר דעם מצב אין לאנד טראגט די רעגירונג און פּילסודסקי. זי טראגט אויך די פער-אנטוואָרטליכקייט פאר דער ענטוויקלונג און פאר די פאלגען פון בריסקער פרא-צעס.

אונטער דעם לעגען פאר די אונטערגע-שריבענע: דער הויכער סיים בעשליסט צו בעשליסען:

אויפ'ן יסוד פון פאראגראף 58 פון דער קאנסטיטוציע פאָדערט אויף דער סיים די רעגירונג זיך אפצוגעבען אין דימי-סיע.

דער דאזיגער פאָרשלאג וועט בע-טראכט ווערען אויף דער סיים-זיצונג מיטוואך, דעם 20 ד. ח.

עמיל טשעמבערל'ס

ענגלאנד'ס הויפט-דעלעגאט אויף ענטוואפנונגס-קאנפערענץ

מאניפעסטאציע איז סיים פאר די „בריסקער"

וואַרשאַ (טעלעפאניש) בעת דער סיים-מארשאלעק האט געעפענט די פריי-טאגדיגע זיצונג פון סיים, זענען אריינגע-קומען אין זיצונגס-זאל די געוועזענע פאליטישע ארעסטירטע, די דעפוטאטען ליבערמאן, שטשאלקאש און דיבוא. ווען די דריי דעפוטאטען האבען זיך בעוויזען אין זאל, זענען די דעפוטאטען פון פפ"ס און פויערים-פארטיי אויפגעשטא-גען פון די ערטער און בעגריסט די אריינ-געקומענע מיט פערשידענע אויסרופען אין זאפלאדיסמענטען, אויך אלע אנדערע דעפוטאטען, א חוץ די דעפוטאטען פון ב. ב. און די קאמוניסטען, האבען זיי אפלאדירט. די אפלאדיסמענטען האבען געדויערט איינוגעם ונגוט. דעפ. ליבער-מאן האט זיך אוועקגעזעצט אויף די ערש-טע בענק

באיקאט-העצע געגען יודען איז פאביאניץ

פאַביאַניץ (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) נעכטען שבת אין דער פריה האבען אויף אלע פאביאניצער הײַזער זיך בעוויזען אויפשריפטען מיט גרונער פארב אין פויליש: „קויף נישט בײַ קיין יודען".

די אויפשריפטען זענען געווען אויף די הײַזער אין די יודישע קווארטאלען, סײַ אין די קריסטליכע. לויט א פעראָרד-נונג פון דער פאליציי, האבען די סטרוזש-שען שפעטער די אויפשריפטען פער-שמירט.

אויף דער יודישער בעפעלקערונג האט דער פאקט געמאכט א שווערען איינדרוק

פיער לאוואל

ווערט איצט בעקעמפט דורך די לינקע

דרייסטער איינברוך אין א גאבעליי-געשעפט

(א) עהערגעכטען אווענד האבען זיך גנבים אריינגעריסען אין גאבעלין-גע-שעפט פון אברהם איזבגער (צעגעלניא-נא 4) און ארויסגעגנב'עט פערשידענע סחורות פאר 3520 זל.

יודישע פרוי דערשאסן דורך היטלעריסטן אין בערלין

היטלעריסטען זענען נישט געגען הינדענבורג'ען נאר געגען ברינינג'ען, זאגט ד"ר פריק

א היטלעריסטישער כוליגאן צעשלאגען א יודישע פרוי אין בערלין

בערלין, 11 יאנואר (יטא) דא איז ארעסטירט געוואָרען דער היטלעריסט יאק פרונדרונד, וועלכער האט מיט א מע-סער דערשטאָכען די יודישע איינגעמי-טערין פון א קאנפעקציע-געשעפט אויף דער פראנקפורטער גאס.

ווען דער היטלעריסט איז ארײַנגע-קומען אין געשעפט, האט ער געפרעגט, צי דאס געהערט צו א יוד, ווען ער האט בע-קומען א תשובה. אז יא, האט ער מיטן אויסגעשריען: יודען קען פאלעסטינא, דערשטאָכען מיט א מעסער די יודישע איינגעמיטערין. דער כוליגאן איז ארעס-טירט געוואָרען.

היטלעריסטען בעפאלען א יודישען פענסיאנאט

פאריז (כפ.) אין סארברוקען זענען היטלעריסטען בעפאלען א יודישען פענ-סיאנאט זיי האבען רעמאלירט די גאנצע וואוינונג. פיל געסט האבען בעקומען גע-שלאגען. עס איז אלארמירט געוואָרען די פאליציי, וועלכע האט איינעם פון די אנפאלער ארעסטירט.

א ריזיגער פאלאץ פאר'ן אייז-ספארט

אין צט דער ריזיגער האלע וועלען היי-יאהריגען ווינטער פארקומען די אייז-האקעי-שפילען בעת דער ווינטער-אלימפיאדע אין לעק פלעסיד. דער דאזיגער ספארט-פאלאץ האט אפגעקאסט העכער 2 מיליאן זל.

שווערער קאנטראל אין ארבייטסלאזען-אמט

פאר אונגעזעצליך נעמען שטיצע וועט מען ווערען געריכטליך בעשטראפט

(פ) אין שייכות מיט דער ערשטע-ענט דעקטער אפערע פון גאנדזשאלבסקו, איז ספעציעל ארויסגעקומען א קאנטראלער פון ווארשא, דורכצופיהרען א לוסטרא-ציע אין ארבייטסלאזען-אמט און אין אלע אבריקען, ווארשטאטען און אז. וו.

כדי געוויס פעסטצושטעלען, ווער עס איז פאקטיש ארבייטסלאז; די אלע, וואס האבען אונגעזעצליך גענאסען פון ארבייטס-לאזען פאנד, וועלען צוגעצויגען ווערען צו פעראנטוואָרטליכקייט.

געוואלט בעגנבענען א וואגאן מיט וואל סחורה

(א) נעכטען אויף דער נאכט האט א פאליציי-פאטרול פון קאלישער באהן-הויף בעמערקט, ווי בײַם וואגאן נומער 10433, אין וועלכען ס'איז געווען וואל פאר 90,000 זל., דרעהען זיך ארום איי-ניגע פערזאן, וועלכע אקען און איינע-נישט איין די סחורה. די חברה, דערזע-הענדיג פאליציי, האבען די סחורה אוועק-געווארפען און אנטלאפען אין דער פינס-טערניש.

טעאטער און קונסט

דער גרויסער קאנצערט פון „שיר"-כאר

אויב די ביז-אהעריגע קאנצערטען פון „שיר"-כאר זענען געשטאנען אויף א הוי-כער קונסטלערישער מדרגה, איז דער לעצטער קאנצערט געווען ממש א מיים-טערדאפטע לייסטונג פונ'ם דיריגענט פראפ. פייוושים. מיט זיינע גרויסע פעה-הונגקייטען אלס כאר-דיריגענט און מיט זיין אונגעהויערער בעגאבונג האט ער פשוט בעאיינפלוסט דעם גאנצען כאר-אפאראט.

אנהויבענדיג פון קלענסטען פיאנא פיא נוסימא ביז'ן גרעסטען „פארטא", האט מען געפיהלט די זיכערע און רוטיניזירטע האנד פון אויסגעצייכנטען דיריגענט. ה' פייוושים און זיין כאר זענען דאס מאל איבערגעשטיגען זיך אליין. מ'איז דערום איבריג צו בעטאנען, אז די אויספיהרונג פון די איינצעלנע נומערן איז געווען א מייסטערהאפטע, ווי עס איז זעלטען אויף כאר-קאנצערטען.

בעזונדערס איז ווערט געלויבט צו ווערען די צוזאמענשטעלונג פון פרא-גראם, וואס האט ענטהאלטען א רייה שווערע קלאסישע נומערען, ווי. אנר. „מרים'ס געזאנג" פון שוּבערט און „וואל-פורגיס-נאכט" פון מענדעלסאָן. די פראכטפולע אויספיהרונג האט געמאכט א גרויסען רושם אויף דעם פובליקום. אויך א רייה שעהנע יודישע פאלקס-לי-דער, ווי: „שטערענדעל" און „בענק שאפט" פון פייוושים, „אונטער די גרי-נינקע בוימעלער" פון אלטמאן און „מיין נישט" פון געלבארט, זענען אין דער אינטערפרעטאציע פון ה' פייוושים גע-ווען פארטרעפליך. צופרידענשטעלענד זענען געווען די סאליסטען פרל. קראפיווי-ניק און ה' קארן.

פרל. קראפיוויניק בעזיצט א שעהנע סאפראן-שטימע, וועלכע קלינגט איז אוי-בערשטען רעגיסטער זעהר שעהן. דאגע-גען וואלט זי געדארפט מעהר אכט לייגען אויף די נידעריגערע טענער, וועלכע ווערען אינגאנצען פערלוירען. ה' קארן זינגט זעהר מוזיקאליש, נאר מיט צו ווייניג אויסדרוק.

גרויסע פערדינסטען פאר'ן „שיר"-כאר האט פרל. ל. לאקס, וועלכע איז נישט בלויז א טאלאנטפולע פיאניסטין, נאר אויך אנ'אויסגעצייכענטע אקאמפאניא-טארין. פרל. לאקס האט פיל מיטגע-ווירקט צום ערפאלג פון קאנצערט.

אין אלגעמיין האט דער „שיר"-קאנ-צערט פערשאפט די ליבהאבער פון מוזיק אנ'אמת'ען געניס און פולען זיין פאר-ווארט.

Elzet.

נאכמיטאג-קאנצערט פון פילהארמאנישען ארקעסטער

היינט זונטאג, 3.30 נאכמיטאג קומט פאר אין פילהארמאניע א גרויסער קאנ-צערט אונטער דער לייטונג פון זעהר בעקאנטען קאפעלמייסטער וואלעריאן בערדיאיעוו. אלס סאליסט טרעט ארויס דער בעריהמטער פידלער מיעטשיסלאוו פלידערבאום, וועלכער וועט אין בע-גלייטונג מיט'ן ארקעסטער אויספיה-רען טשייקאווסקי'ס פידעל-קאנצערט. אין ערשטער העלפט וועט דער אר-קעסטער אויספיהרן בעטהאווען'ס 3-טע סימפאניע „עראאיקא".

וועטעראן פון „גנבים-פאך" פער'משפט אויף 18 חדשים תפיסה

(§) פאר'ן שטאט-געריכט איז נעכ-טען געשטאנען פאר א גנבה דער „וועט-טעראן" פון די גנבים, דער 61-יעהריגער אברהם מרדכי יאקובאוויטש, וועלכער האט א העלפט פון זיינע יאהרען אפגע-פטר'ט אין די תפיסות.

דאס געריכט דאט איהם פערמשפט אויף 18 חדשים תפיסה.

ארום דער אפערע אין קאנאליזאציע-אפטיילונג

צי וועט אינזש. סקושיודאו בעשטראפט ווערען?

(ס) אויף דער דאנערשטאג'דיגער זי-צונג פון מאגיסטראט, וואס איז פארגע-קומען אונטער'ן פארזיץ פון פרעז. זשע-מיענצקי איז צווישען אנדערן ארומגע-רעדט געוואָרען דער רעזולטאט פון דער קאנטראלע, וואס איז דורכגעפיהרט גע-וואָרען אין דער קאנאליזאציע-אפטייל נג נאך א לענגערע דיסקוסיע איז בעשלא-סען געוואָרען אין צוזאמענהאנג מיט די נייע פרטים, וואס זענען בעקאנט געוואָ-רען, אפצולעגען די רעציזיע ווענען בע-שטראפען די אינזשעניערען סקושיודאו און סטולקאווסקי, ביז אויף דער צווייטער זיצונג.

גלייכצייטיג איז ער קאנטראל-אמט אויפגעפאָדערט געוואָרען דורכצופיהרען א צוגאב-קאנטראל, ווענען דויז, וואס אינזש. סטולקאווסקי האט געבויט אויף

וויערזשבאווא גאס 52.

ווייטער האט דער קאנטראל-אמט אויפ'ן פאָרשלאג פון פרעז. זשעמיענצקי בעקומען דעם אויפטראג דורכצופיהרען א גרינדליכע טעטיגקייט פון דער קאנא-ליזאציע-אפטיילונג און גלייכצייטיג אויס-ארבייטען א פראיעקט פון רעארגאניזי-רען די קאנאליזאציע-אפטיילונג. נאכ-דעם האט דער מאגיסטראט אויף דער לעצטער זיצונג בעשטימט דעם רעפע-רענט קעלער אלס לייטער פון הויפט-ביוּ-רא פון דער קאנאליזאציע אפטיילונג אויף רומלער'ס ארט.

* * *

שטאטישער בודזשעט אין דער קאמיסיע

אויף דער לעצטער זיצונג פון דער בוד-זשעט-קאמיסיע איז בעטראכט געווא-רען דער שטאטישער בודזשעט און דער צווייטער לעזונג. די דריטע לעזונג וועט פארקומען אויף די זיצונגען דעם 19 און 21 ד. ח.

דעם 20. קומט אויך פאר א זיצונג פון דער קאמיסיע פאר אלגעמיינע ענינים, אויף וועלכער עס וועט בעטראכט ווערען צווישען אנדערן די פראגע ווענען ענדערן דעם סטאטוט פון דער עלעקטרי-שער געזעלשאפט.

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון „אינטערנאט פון יודישע קינדער און פערמע אין העלענובעק"

דאנערשטאג דעם 31. דעצעמבער פ.י. איז אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער געזעל-שאפט „אינטערנאט פאר יודישע קינדער און פערמע אין העלענובעק".

נאכ'ן אפגעבען דעם טעטיגקייטס-בע-ריכט פאר'ן פאריגען יאהר, פארלעזען פון פראטאקאל פון דער רעוויזיאנס-קא-מיסיע און נאכ'ן בעשטעטיגען דעם בוד-זשעט אויפ'ן קומענדיגען יאהר, האט די פערזאמלונג אויסגעדריקט איהר דאנק דער אפטרעטענדיגער פערוואלטונג, אונ-טערשטרייכענדיג איהר מיהפולע ארבייט אין דער איצטיגער שווערער צייט.

עס איז אויסגעוועהלט געוואָרען א פערוואלטונג, וועלכע האט זיך אויף דער זיצונג פון דעם 12. יאנואר קאנסטיטוי-ירט אויפ'ן פאלגענדען אופן: קורא-טאר פון דער געזעלשאפט — פ. נער-שאווסקי, עהרען-פרעזעס א. י. גראסלייט, פרעזעס — מ. רומקאווסקי, ערשטער ווי-צע-פרעזעס — ל. אורנסאן, צווייטער וויצע-פרעזעס — ש. רייכמאן, סעקרע-טאר — ה. פריימאן, פערטרעטער פון סעקרעטאר — ה. פאפאווסקי, קאסיר — מ. סאפיר, פערטרעטער פון קאסיר — ה. לאזינסקי, קאנטראלער — מ. קאצענעל-באגען, ווירטשאפטס-פיהרער — פ. י. לארער, אהן מאנדאטען זענען ארײַן אין פרעזידיום די ה"ה: נ. מאזא און י. פי-קיעלני, מיטגלידער פון דער פערוואל-טונג די פרויען: ה. גערשאווסקא, צ. וואַ-סערמאן, ר. טאוויעוו, ל. לאנדאו, ה. ליפ-שיץ, רייכמאן און ב. שטילערמאן. די ה"ה י. איזראעליט, ש. אבע, דיר. מ. בראנדשטעטער, ג. גלאטער, וו. האלבער-שטאט, ד. ל. מאנדעלצווייג, א. פיאס-וויקאסקי. נ. פינטשעווסקי, דיר. ד. ראַ-בינאוויטש, א. שפילקא. אלס קאנדידא-טען: די פרויען: א. ראזענטאל, מ. פרו-שינאווסקא, פ. פייערטאג, ע. יאשונסקא און די ה"ה: ד. דיאמאנט, א. שיין און ש. זילבערשטראם. אין דער רעוויזיאנס-קאמיסיע זענען אויסגעוועהלט געוואָרען די ה"ה: ז. נאמאלינסקי, ש. לעוו. מ. מרחיב, וו. ראטקאפ און א. שאפירא.

אויפפאדערונג צו דער פערוואל-טונג פון „הזמיר"

דעם 5. אפריל 1931 איז פארגעקומען צווישען מיר און דער פערוואלטונג פון „הזמיר" א שידום-געריכט, וואו עס איז ארויסגעגעבען געוואָרען א פסק, אז דער „הזמיר" דארף: 1) מיר אויסצאהלען 1350 זל. און מאנאטליכע ראטעס אין משך פון 1 יאהר, אנגעהויבען פונ'ם 15. אפריל 1931;

2) מיר אפגעבען מיין מיין — זעהר ווערטפול — נאטענמאטעריאל אונטער'ן בעדינג, אז איך וועל צוריקגעבען דעם „הזמיר" די נאטען, וועלכע געהערען איהם און וועלכע האבען זיך געפינען אין מיין ראנט.

הגם עס זענען שוין זינט דעמאלט ארי-בער מעהר ווי 9 חדשים, איז דער אור-טייל בײַז איצט דורכ'ן „הזמיר" נישט אויסגעפיהרט געוואָרען. נישט נאר איך האב בײַז איצט נישט בעקומען קיין איין גראשען מזומן אז אויך נישט קיין וועקס-לען, נאר אפילו מײַנע נאטען גוט מען מיר אויך נישט אפ, בּאַטש איך, פון מײַן זייט, האב דעם „הזמיר" זײַנע נא-טען אפגעגעבען נאך אין חודש יוני 1931.

אזוי ווי ס'איז געגען דער עפענטלי-כער מאראל — בפרט בײַ אונז יודען — אז א געזעלשאפטליכע אינסטיטוציע, ווי דער „הזמיר", זאל נישט אויספיהרען א פסק פון א שידום-געריכט (צו וועלכען איבריגענס דער „הזמיר" אליין האט מיך געריפען), פאָדער איך דערמיט עפענט-ליך אויף די פערוואלטונג פון „הזמיר", זי זאל אויספיהרען בײַדע פונקטען פונם פסק אין משך פון א וואך צייט, ד. ה. ביז'ן קומענדיגען פרייטאג, אויב נישט וועל איך זיין געצוואונגען אנצעווענ-דען די מיטלען, וועלכע זענען פאראויסגע-זעהן דורכ'ן געזעץ.

ישראל פייוושים

פער'משפט אנ'אינקאסענט, וואס קאסירט איין פאר זיך

(§) בשעתו איז דער אינקאסענט פון דער פירמע דאווידאוויטש, דער 30-יעה-ריג רעהוגאן מילער, בעשטראפט געווא-רען דורכ'ן שטאט-געריכט פאר צונעמען 400 זל. איינקאסירט געלד אויף א חודש תפיסה. מילער האט אפעלירט און נעכ-טען האט דאס אפעלאציע-געריכט מבטל געמאכט דעם ערשטען אורטייל, בעשטרא-פענדיג מילער'ן צו בעצאהלען 100 זל.

אבמונג שערער-ארבייטער

היינט זונטאג, פינקטליך 5 א זייגער נאכמ. קומט פאר אין לאקאל פון יו-דישען בעקער-צעך פילסודסקיעגא 57 א גרויסע עפענטליכע ווערבירונגס-פער-זאמלונג פון שערער-ארבייטער. צו דער פערזאמלונג קומען דעלעגאטען פון די פראפעסיאנעלע שערער-פעראיינען פון דער לאדזער פראווינץ. די שערער-ארבייטער ווערען איינגעלאדענט מאַ-סענווייז זיך צו בעטייליגען אין דער פערזאמלונג.

מיט חבר'שען גרוס

די פערוואלטונג פון פראפעסיאנעלען שערער-ארב.-פעראיין, פילסודסקי 19.

דער שליסעל צום ערפאלג

איז אנ'אנאנס אין „לאדזער טאגעבלאט".

לאדזשער טאגעבלאט

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skz. poczt. 16 אדרעס
טעלעפאנען: רעדאקציע 160-57, אדמיניסטראציע 100-47

דער רעדאקטאר נעמט-אן פון 6 ביז 7 אין אווענט
נישט פעסטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

די הילפס-אקציע פאר יוד. ארבייטסלאזע

די „פאלקס-הילף", דער ארגאן פון די גמילת-חסדים קאסעס אין פוילען, האט אפגעדרוקט אן'אלארמירענדען ארטיקעל וועגען דער נויטווענדיגקייט פון א געהעריגער, צוועקמעסיגער הילפס-סעקציע פאר די יודישע ארבייטסלאזע אין פוילען. און עס איז באמת דרינגענד נויטיג אז די פראגע צו נעמען אויף דער טאגעס-ארדנונג פון אונזער געזעלשאפטליכקייט.

מיר ווייסען און זאגען פאראויס, אז מיר גלויבען נישט, אז מען זאל קאנען אויפוועקען און דערמוטיגען אונזער יודישע געזעלשאפטליכקייט צו וועלכער נישט איז גרעסערער ארבייט פון אלפוילישען כאראקטער. מיר ווייסען די מניעות און שוועריגקייטען, וואס זענען פאראן אין די געגענזייטיגע באציהונגען צווישען די געזעלשאפטליכע, ווירטשאפטליכע און פאליטישע כחות, וואס ווירקען אין אונזער יודישער געזעלשאפט. יעדער איינער, וואס פערטרעט א געוויסע גרופירונג אדער ער מיינט, אז ער פערטרעטט, וועט זיך נישט זעצען ביים טיש, וואס האט נישט קיין אויבענאן, וועלכען ער זאל קענען גלייך פערנעמען. וועגען „קאלעקטיווע טישען ווייסט מען גארנישט אונז נישט. רעדט מען שוין יאהרען-לאנג, גיין, נישט מען רעדט, נאר מען שרייט געוואלט. אז מען מוז שאפען א ווירטשאפטליכע פעראיינגונג, א ווירטשאפטליכען ראט, רעדט מען און מען שרייט, אבער קיינער געהט נים צום טיש, וואס האט נאר איין אויבענאן, און אויף וועלכען יעדער פון די צען, ארער די הונ-

[...]

ניט געווען קיין אנפאל אויף א יוד. רבייטער-קלוב אין בערלין

בערלין. (יטא) מיט איניגע טעג צוריק האט די פוילישע טעלעגראפען-אגענטור מיטגעטיילט וועגען אן'אנפאל פון היטלעריסטען אויף א יודישען ארבייטער-קלוב אין בערלין. די ידיעה שטאמט פון בערלינער פאליציי-קאמוניקאט, וואס איז געווען פערעפענטליכט אין די צייטונגען וועגען אן'אנפאל אויף דעם לאקאל פון דעם יודיש-קאמוניסטישען ארבייטער-קלוב אין בערלין.

לויט דער אויספארשונג, וואס איז דורכגעפיהרט געווארען דורך דעם בערלינער „יטא"-ביורא, ווייזט זיך ארויס, אז קיין שום אנפאל אויף א יודישען ארבייטער-קלוב אין בערלין איז נישט פארגעקומען.

וואהרשיינליך האנדעלט זיך וועגען א איבערפאל אויף א דייטשען קאמוניסטישען ארבייטער-קלוב, וואס איז פאקטיש פארגעקומען, און וועלכען די בערלינער פאליציי-אמטען האבען על-פי-טעות פער-טייטשט אויף א יודישען ארבייטער-קלוב.

די פאדערונגען פון דער יודישער מינ-דערהייט אין בערלין

טשערנאוויץ. (יטא) דער פאר-שטעהער פון דער „יודישער פארטיי" ד"ר מאיר עבנער און די דעפוטאטען ד"ר מאקס דיאמאנט און ד"ר מאנפרעד רייס האבען איבערגעגעבען דעם אונטער-שטאטס-סעקרעטאר ד"ר רודאלף בראנדש וועלכער מאכט איצט א רייזע איבער בוקאווינא, כדי זיך צו בעקענען מיט דער לאגע פון די מינדערהייטען, א מעמא-ראנדום, אין וועלכען עס ווערען פארמו-לירט די פאדערונגען פון דער יודישער מינדערהייט אין רומעניען.

אין מעמאראנדום ווערט געפאדערט פון דער רעגירונג צו סובסידירען און אויסהאלטען שולען פון די מינדערהיי-טען, גרינדען א יודישען לעהרער-סעמי-נאר, שאפען קאטעדרעס פאר העברעאי-שער שפראך און יודישער געשיכטע אויף די רומענישע אוניווערזיטעטען און אפ-היטען פון שבת און די מלוכה'שע שולען. אויסער דעם שטעלט דאס מעמאראנדום ארויס א רייהע פאדערונגען בנוגע דער קאנווערסיע פון פויערים-שולדען צום קהלה-וועזען, דער יודישער קאאפערא-ציע.

—א—

די ניי-געשאפענע ארטאדאקסישע ארגאניזאציע „כנסת ישראל"
איהרע אויפגאבען און צילען

מיר האבען איצט די מעגליכקייט אי-בערצוגעבען די פולע טעקסטען פון די פראטאקאלען פון דער „כנסת ישראל" (אלעקסאנדרער חסידים) און זייערע פערבינדעטע „מחזיקי הדת" (בעלזער חסידים), וועלכע רעפרעזענטירען איצט אין פאליטישע פלאטפארם פון די אגודה-מיאנישע רעליגיעזע יודען.

[...]

וואו עס זאל נישט זיין קיין אונגעזעליגער קריג צווישען מאטע און קונה. ... איז געווארען דער תהום צווישען דעם עלטערען און יונגערן דור, עס איז אויף אונז מקיים געווארען: „בניך ובנותיך נתנים לעם אחר ועיניך רואות וכלות אליהם כל היום ואין לאל ידך" ...

[...]

צוליב די דערמאנטע גורמים זענען אנגענומען געווארען פאלגענדע רעזאלו-ציעס:

1) זיך צו פעראייניגען מיט דער שוין עקזיסטירענדער „כנסת ישראל" אין לא"י. וועלכע איז נאר געגרינדעט גע-ווארען דורך כ"ק איתן בעל תפארת שמואל זצלה"ה און וועלכע איז בעשטע-טיגט דורך דער מאכט.

2) אויסצובויטערן דעם טעטיגקייטס-געביט פון דער „כנסת ישראל" צו עפע-נען אפטיילונגען אויף דער גאנצער פרא-ווינץ.

3) צו בעשטימען ביז צו דער נאָ-הענטסטער כנסי' איין אויבערשטע לייטונג פון 25 פערזאן אלס צענטראל-קא-מיטעט, וועלכע זאלען שטעהן אויף דער וואך פון די אינטערעסען פון די מיט-גלידער, און צו געבען אנווייזונגען אין זייערע פערזענליכע און געזעלשאפטליכע אנגעלעגענהייטען און פון די 25 פערזאן זאל זיך אויסטיילען אן'ענגער קאמיטעט אלס יעד הפועל.

4) צו פערפליכטען אלע אנ"ש יחיו אהן איסור צו צייכענען א מיטגלידס-דעקלאראציע און בעצאהלען דאס ערש-טע מאל אלס מיטגלידס-ביישטייער אין דער הויך פון 1 זלאטי, צוגלייך אפצאה-לען א וועכענטליכען ביישטייער פון 10 גר. וויעלכער בעלאסטעט נישט אפילו דיעם ארימסטען, די ביישטייערן זענען פער-

[...]

חוץ.

גזער. עם מעגט נישט קיין יודישע ישוב,

אימתא דציבורא פאר'ן ראדיא-מיקראפאן
משוגע'דיגע „סגולות", וואס בעריהמטע זינגער-ארטיסטען ווענדען אן צו האבען א גוטע שטימע

וואס דאס איז אימתא הציבורא, אדער אגנעריש געזאגט — טרעמע — דאכט זיך ווייסען אלע. בעזונדערס שטארק ...

[...]

זיין ארויסטריט, זענען ביי איהם געווען די פיינליכסטע אין לעבען, און זיין הארץ פלעגט האט ער בעקומען פון דעם ...

[...]

ווייל דאס ברענגט איהם, זאגט ער, גליק, ...

[...]

קארוזא האט בעשטאנען אויף דער מיינונג, אז זיין אויפטרעטונג געווען אין לישער, איהם האט זיך גאר גערעכט, אז ער וועט האבען א דורכפאל — די שטים וועט זיין הייזעריג און מען וועט פון איהם לאכען. קארוזא פלעגט דערצעהלען, אז די דאזיגע עטליכע מינוט, יעדעס מאל פאר

[...]

„... דער „פאלקסהילף". לאמיר אבער זיך נישט מיאש זיין און גלויבען, אז א זאך, וואס איז הונדערט פראצענט נויטיג און דארף געמאכט ווערען, קאן ביי אונז אמאל אויך געמאכט ווערען!

י. ג—ן.

[...]

ביי מיט טאקע אזוי, למשל, דער ווא-רשאווער קאמיטעט און ווילנא און 120 שווארצע ארבייטער, וואס זענען גע-ווען בעפאלמעכטיגט ביי לאדזשער הילף פון די פלאטען זענען אויסגעשלאסען געווא-רען פון דער הילף, ווייל זיי זענען נישט

[...]

דיער „סגולה", אז דאס זינגען וועט איהר היינט געלינגען.

די זינגערין סאקאלאוויעצקא האט אן'אנ-דער „קמיע" — דאס איז איהר מאן, אהן וועלכען זי רוהרט זיך נישט און ער מוז זיין אנוועזענד ביי אלע איהרע אויפ-טריטען.

שוואנגערענדע פרויען און יונג-מוטערס העלפט דאס נאטירליכע

Franciszka Józefa

ביטער-וואסער א גערעגעלטע מאגען און דארם-טעטיגקייט.

פרטים וועגען דער שוידערליכער דערשיסונג פון יודישע יונגעלייט אויף דעם אייז פון דניעסטער
ענטפער פון רומענישען קריגס-מיניסטער אויף דער אינטערווענץ פון יודישען דעפ. לאנדוי

ביקארעסט. (יטא) די דערשיסונג פון די 6 יונגעלייט אויף דעם אייז פון דניעסטער ביי סאראקא דורך דער רומע-נישער גרעניץ-וואך האט ארויסגערופען א שטארקע אויפרעגונג אין די ברייטסטע יודישע און נישט-יודישע קרייזען אין רו-מעניען. ווי מען טיילט מיט, האבען זיך צווישען די דערשאסענע געפונען 4 אדער 5 יודישע יונגעלייט, דערונטער די יונגע לעהרערין ראזי באגדער. מען צווייפעלט גאנץ שטארק וועגען דער ריכטיגקייט פון אפיציעלען קאמוניקאט, וואס האט פעסט געשטעלט די דערשאסענע אלס קאמוניס-טען, וועלכע האבען געפרובט אינלעגאל אריבער די גרעניץ ...

סאראקא. דעפ. לאנדוי האט געפאדערט צו בעשטימען א געמישטע אונטערזו-כונגס-קאמיסיע פון מיליטערישע און ציווילע בעאמטע, צו וועלכער ער זאל אויך צוגעצויגען ווערען. דער קריגס-מי-ניסטער, וועלכער איז, ווי בעקאנט, עה-רען-פרעזידענט פון דער אנטיסעמיטי-

[...]

ווא וועט זיין די צענ-טראלע פון מוזולמענישען קאנגרעס

ירושלים. (יטא) ווי די אראבישע פרעסע טיילט מיט, וועט דער סעקרע-טאריאט פון מוזולמענישען קאנגרעס נישט פערבלייבען אין ירושלים, ווי דאס איז פריהער געווען געפלאנט, נאר וועט איבערגעטראגען ווערען קיין קאירא. די דאזיגע ענדערונג פון זיץ-ארט פון מו-זולמענישען קאנגרעס איז ענטשטאנען צוליב דעם, וואס דער פערסישער טוער ריא אדדין על טאבאטאבאי, וועלכער וואוינט שטענדיג אין גענף, האט זיך ענטזאגט איבערצונעמען דעם אמט פון גענעראל-סעקרעטאר פון עקזעקוטיווע-קא-מיטעט פון מוזולמענישען קאנגרעס. דער אמט איז דעריבער פערטרויט געווארען דעם עגיפטישען טוער מחמד עלי פאשא אין קאירא.

ארעסטירט א גרופע יודישע ארבייטסלאזע
ביים שמוגלען די פויליש-דייטשע גרעניץ

דאנציג. (יטא) די דייטשע גרעניץ-מאכט ביי דער פויליש-דייטשער גרעניץ נעבען קאניץ האט ארעסטירט זעקס יו-דישע ארבייטסלאזע, וועלכע האבען ארומגעשמוגעלט די גרעניץ, כדי זיך צו לאזען אין דער וועלט צו געפינען וועלכע עס איז בעשעפטיגונג. נאכדעם, ווי זיי וועלען אפזיצען אן'ארעסט-שטראף פאר גרעניץ-שמוגעל, וועלען זיי צוריקגעשיקט ווערען קיין פוילען.

בידגאשטשער מאגיסטראט ענדליך בעוויליגט איבערצונעמען די ירושה נאך לעננא כאהן

בידגאשטש (יטא) די יודישע פרוי לעננא כאהן, וועלכע איז מיט 3 יאר ...

[...]

מען די ירושה פון דער שטאט-פערוואל-טונג.

קופאן № 4
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פונ'ם דאזיגען קופאן קאן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.

גילטיג היינט זונטאג, פון 3 ביז 4 נאכמיטאג

פאר דער בעקוועמליכקייט פון די פראווינצער לעזער.

דער שווערער ווירטשאפטליכער וועלט-קריזיס לאזט זיך שוין שטארק פיהלען אויך אין פראנקרייך

און דאס ערשטע כפרה-הינדעל זענען די יודען. — נישטא מעהר קיין פראנקרייך פאר דער יודישער עמיגראציע. — די הויפט-בעשטימונג געגען דער איינוואנדערונג פאר פרעמדע.

אויך פראנקרייך האט פערשלאסען איהרע טירען פאר דער אויסלענדישער אימיגראציע. פראנקרייך – דאס לעצטע לאנד אין דער גאנצער וועלט, וואס האט אין משך פון די לעצטע יאהרען געווינש, אז אויסלענדישע ארבייטער זאלען קומען און ארבייטען און שאפען, און פערדינען: דאס לעצטע לאנד, וואס האט זיך גענויטיגט אין פרעמדע ארבייטס-כוחות און האט מיט סימפאטיע געקוקט אויף דער פערגרעסערונג פון איהר בעפעלקערונג דורך אימיגראנטען-עלעמענטען. און דערביי האט די דאזיגע „קליינע אמעריקא" געהאט די מעלה, וואס זי איז געלעגען נישט מעהר מעבר לים, נאר גאר נישט ווייט. אין סאמע צענטער פון איירופא, א פאר טעג וועג פון די גרויסע עמיגראציע-צענטרען.

אויך צעהנדליגער טויזענדער יודען האבען פראפיטירט פון די אלע מעלות פון דער „קליינער אמעריקא". עס איז נאך נישט געקומען די צייט צו שרייבען געשיכטע פון דער יודישער איינוואנדערונג אין פראנקרייך און צוליב דעם איינגענארטיגקייט פון דער פראנצויזישער סטאטיסטיק, וואס רעגיסטרירט נישט די נאציאנאליטעט און די אמונה פון דער בעפעלקערונג — איז נישט מעגליך גענוי פעסטצושטעלען די צאהל יודען, וואס זענען איינגעוואנדערט און האבען זיך בעזעצט אין פראנקרייך. עס איז אבער קיין ספק נישט, אז אין די לעצטע יאהרען, איז די איינוואנדערונג קיין פראנקרייך אפט געווען כמעט דער איינציגער וועג פאר'ן מזרח-אייראפעאישען יוד זיך ארויסצורייסען פון עקאנאמיש-פאליטישען קלעם, כדי צו זוכען און אפט צו געפינען א נייע לעבען אין א פרייען לאנד.

איצט האט זיך געענדיגט אויך דער דאזיגער בלאט אין דער געשיכטע פון

(א בריף פון פאריז, ספעציעל צום „לאדזשער טאגעבלאט")

פון **י. שעכטמאן**

דער יודישער עמיגראציע. די גרויסע עקאנאמישע זאווערוכע איבער דער גאנצער וועלט האט סוף כל סוף דערגרייכט אויך פראנקרייך. דער קריזיס האט זיך אנגעהויבען צו פיהלען אויך דא. עס וואלט געווען נישט ריכטיג צו פערגלייכען דעם פראנצויזישען קריזיס מיט'ן מצב, לאמיר זאגען, אין ענגלאנד, אדער אין דייטשלאנד. וועגען מיליאנען ארבייטסלאזע קען מען דאס זעלבסטפערשטענדליך אפילו נישט רעדען. אבער די ערשטע פאר הונדערט טויזענד ארבייטסלאזע זענען שוין פערערעגיסטרירט געווארען; נאך גרעסער, בעהויפטעט מען, איז די צאהל מענשען, וואס האבען זיך אפיציעל נישט רעגיסטרירט אין די ביוראס און וועלכען מען גיט ארויס אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע, וואס האבען אבער נישט קיין ארבייט, אדער וואס ארבייטען נישט מעהר ווי עטליכע טעג אין וואך. און גאר גרויס איז די פסיכאלאגישע מורא פאר'ן קריזיס, וועלכע ארומגעכאפט אלע קרייזען פון דער פראנצויזישער געזעלשאפט. מען האט מורא פאר'ן מצב פון דייטשלאנד און מען וויל דא נישט דערלאזען, עס זאל דערגעהען אזוי ווייט. נאר מיט דער דאזיגער מורא קען מען דערקלערען די גאנצע כוואליע פון עקאנאמישע, געזעצגעבערישע און פראקטישע מיטלען, וואס ווערען איצט אנגענומען אין פראנקרייך.

מען וויל פערהיטען דעם וואוקס פון ארבייטסלאזיגקייט און, ווי דער שטייגער הויבט מען אן מיט א דרוק אין דער ריכטונג פון קלענסטען ווידערשטאנד — קעגען די אויסלענדישע ארבייטער. עס אינטערעסאנט, אז די איניציאטיוו אין דעם זין געהערט נישט אזוי פיהל דער מעסיגער רעגירונג פון לאוואל, ווי די ברייטע געזעלשאפטליכע - פאליטישע קרייזען, צווישען וועלכע סאציאליסטען שפילען נישט די לעצטע ראל. די רעגירונג בעמיהט זיך, פערקעהרט נישט צו דערלאזען, אז דאס נאטירליכע שטרעבען צו פערטיידיגען די אינטערעסען פון דער היימישער ארבייט זאל זיך פערוואנדלען אין א אומגערעכטע העצע געגען די אויסלענדישע ארבייטער. בעת די דעבאטען אין פארלאמענט האבען די רעדעס פון א סך דעפוטאטען געקענט שאפען דעם איינדרוק, אין דער וואקסען פון דער ארבייטסלאזיגקייט זענען שולדיג אויסשליסליך די פרעמדע ארבייטער. דער ארבייטס-מיניסטער לאנדרי האט געהאט דעם מוט אפען און שארף צוריקצוטרעטען קעגען אזא איבערפלעכליכער, און אומגערעכטער „פילאזאפיע פון ארבייטסלאזיגקייט". ער האט אין זיין גרויסער רעדע קאטעגאריש דערקלערט:

מיר האבען אליין צו זיך גערופען אויסלענדישע ארבייטער. זיי האבען אונז געלייסטעט גרויסע פערדינסטען; מיר האבען זיך אין זיי גענויטיגט. איצט האבען זיי א סך אויסלענדער פעסט איינגעפונדעוועט אין פראנקרייך. האבען דא משפחות זיך איינגעלעבט. עס זענען אויך פערהאן צווישען זיי נישט וועהניג פאליטישע עמיגראנטען, וועלכע מען קען נישט ארויסשיקען.

די רעגירונג האט ארויסגעוויזען א סך פערשטענדניש און מיטגעפיהל לגבי די אימיגרירטע ארבייטענדע עלעמענטען. זי האט אבער געמוזט נאכגעבען דער הערשענדער אטמאספער אין לאנד און אין פארלאמענט און האט געשטיצט דעם געזעץ-פראיעקט פון דער פארלאמענט-קאמיסיע, וואס רעגולירט די ארבייטס-בעדינגונגען פון די אויסלענדער. דער דאזיגער געזעץ-פראיעקט איז אויף אזא אופן אנגענומען געווארען כמעט איינשטימיג. זיינע הויפט-אפשטימונגען זענען:

1) די צאהל אויסלענדער אין די מלוכה'שע און מוניציפאלע אונטערנעהמונגען ווערט בעגרעניצט מיט 5 פראצענט.

2) די צאהל אויסלענדישע ארבייטער אין פריוואטע אונטערנעהמונגען ווערט אויך בעגרעניצט: דער פראצענט פון אויסלענדער ווערט אין די איינצעלנע געביטען פעסטגעזעצט דורך א ספעציעלען דעקרעט, לויט די ארטיגע בעדינגונגען, לויט די פאדערונגען פון ענטשפרעכענדע קארפאראטיווע ארגאניזאציעס וכדומה.

3) רעכט אויף ארבייט קענען נאר אויסלענדער, וועלכע האבען בעקומען א ספעציעלע דערלויבניש פון ארבייטס-מיניסטעריום.

5) פאר די ארבייטס-געבער, וועלכע ווערען עובר זיין אויף די בעשטימונגען ווערט ארויפגעלעגט א גרויסע שטראף.

5) אין א מעהר פריוויליגירטער שטעלונג מוזען זיך געפינען די יעניגע צווישען די אויסלענדער, וועלכע זענען פאליטישע עמיגראנטען, קרבנות פון וועלכע נישט איז דיקטאטור — רעכטער (פאשיסטישער), אדער לינקער (באלשעוויסטישער). זיי מוזען בעקומען ארבייט פריהער פון אלע איבעריגע אויסלענדער, תיכף נאכדעם, ווי עס וועלען בעפרידיגט ווערען די אינטערעסען פון פראנצויזישע בירגער; די זעלבע פריווילעגיעס געניסען אויך אויסלענדער, וועלכע האבען בעת דער וועלט-מלחמה געקעמפט אין די רייהען פון דער פראנצויזישער ארמעע אין אין די ארמעען פון די פערבינדעטע מלוכות (קאמבאטאנטען).

אבער נישט אין די דאזיגע קאנקרעטע געזעצליכע בעגרעניצונגען אדער פריווילעגיעס ליגט די גאנצע בעדייטונג פון דעם נייעם געזעץ. וויכטיג און ענטשיידענד איז דער גאנצער גייסט פון דער בעציהונג, אז דער אויסלענדישער עמיגראציע, וואס בעהערשט איצט גאנץ פראנקרייך. פון דער פריהערדיגער גאסטפריינדליכער ברייטהערציגקייט לגבי דעם אימיגראנט איז נישט געבליבען קיין זכר. פונקט ווי אין דער גאנצער וועלט, קוקט מען איצט דא אויף דעם עמיגראנט, ווי אויף א אונגעוואונשענעם קאנקורענט.

אבער קיין נייע אימיגראנטען איז מען פעסט ענטשלאסען מעהר נישט אריינצולאזען, און אויך די, וואס לעבען שוין אין פראנקרייך, מוז מען געבען צו פערשטעהן, אז די גוטע צייטען זענען אריבער און אז עס וואלט געווען גוט, זיי זאלען זיך צוריקקעהרען אין זייערע היים-לענדער...

די יודישע עמיגראציע האט פערלוירען איהר כמעט לעצטען מקום מקלט.

(יט"א)

צי זאלען עלטערן האבען א דעה אין דער ערציהונג פון זייערע קינדער?

דער ענגלישער פילאזאף בערטראנד ראסעל און דער אמעריקאנער שרייבער שערוואוד אנדערסאן האבען געהאט א טשעקאווע דעבאטע וועגן דעם.

צוויי אנגעזעהענע און זעהר בעריהמטע מענשען, דער ענגלישער פילאזאף בערטראנד ראסעל און דער אמעריקאנער שריפטשטעלער שערוואוד ענדערסאן, האבען נישט לאנג צוריק געהאט א דעבאטע וועגען א פראגע, וואס לאזט זיך דעבאטירען.

די פראגע איז געווען:

„ווי אזוי זאלען קינדער ערצויגען ווערען?"

קיין נייע טעמא איז דאס נישט. זינט די וועלט עגזיסטירט און זינט טאטע-מאמע האבען קינדער, האלט מען זיך אין איין שפארען וועגען דעם, ווי אזוי מען זאל דאס קליינווארג ערציהען. דאס הייסט, שפארן וועגען דעם, שפארען זיך אלע מאל. זייטיגע מענשען, און די וואס האבען די קינדער טון זיך זייערס און הערען אלעמען. ווי המון דעם גרענער.

עס איז פונקט דאס זעלבע, ווי מיט ליבע און הייראט. מען האלט אין איין שרייבען וועגען דעם. מען האלט אין איין דעבאטירען, אבער אין דער ווירקליכקייט קומט אלץ אויס אזוי, אז די פראקטיק שטימט נישט מיט דער טעאריע.

זאגט בערטראנד ראסעל, אז די בעסטע זאך וואלט געווען, ווען מען וואלט די קינדער אינגאנצען ארויסגענומען פונ'ם רשות פון די עלטערן; קינדער זאלען נישט ערצויגען ווערען אונטער אויפזיכט פון טאטע-מאמע, נאר אונטערן אויפזיכט פונ'ם שטאט, אין ספעציעלע אנשטאלטען, וואו עקספערטען און ספעציאליסטען וועלען זיי פיהרען אויף אזא דרך. אז זיי זאלען אויסוואקסען נוצליכע מענשען פאר דער געזעלשאפט.

קומט אבער צוגעהן שערוואוד ענדערסאן און זאגט אנדערש. די וועלט, זאגט ער, ליידט שוין אזוי אויך גענוג פון דעם, וואס די מאשין איז געווארען די גאנצע הערשערין, און ס'איז נישט גוט, אז קינדער זאלען ערצויגען ווערען אויף אזא שטייגער, אז זיי זאלען אויסוואקסען מאשין מענשען.

דאכט זיך, אז כאטש בערטראנד ראסעל איז א פילאזאף און שערוואוד ענדערסאן איז נישט מעהר ווי א טאלאנטפולער שרייבער, איז ער, דער שרייבער, גערעכט.

עס וואלט ווירקליך געווען נישט אזוי פויגעלדיג, ווען מען וואלט די צוקונפט פון גאנצען יונגען דור איבערגעגעבען אין די הענט פון דער שטאט. עס וואלט אויסגעוואקסען א דור פון מענשען אהן געפיהלען, אהן סענטימענטען, און דאן וואלט קיינער נישט געווען גליקליך און קיינער וואלט נישט געליטען.

עס איז זיכער געווען די ליבע פון קינדער צו עלטערן און צו אנדערע נאהנטע מענשען, וואס האט געהאלפען ענטוויקלען דאס געפיהל פון ליבע צו מענשען בכלל, צו אונגליקליכע און געקשיוודעטע.

אבסטראקטע אידעען, וואס הענגען אין דער לופט, קענען זיך זיין זיי שעהן און ערהאבען; זיי קענען אפעלירען צו דער פאנטאזיע, אבער עס איז אלע מאל דאס ממשות'דיגע, וואס לעגט אוועק דעם באדען פאר א געפיהל.

(פארוו.)

צי איז רעוומאטיזם און פאדאגרע היילבאר?

ווי עס איז אלגעמיין בעוואוסט, שטאמען רעוומאטיזם, פאדאגרע און ענליכע ליידען דערפון, וואס עס זאמעלט זיך הארנזויער אינ'ם ארגאניזם. הארנזויער בעשטעהט פון קליינע גארעל-שפיציגע קרישטאלען, וועלכע בעזעצען זיך אין די מוסקולען און אנדערע גלידער און וואס פערארזאכען א סך מאל ביי די קראנקע בעוועגונגען שרעקליכע שמערצען. בפרט אין די געלענקען קענען די שארפע קרישטאלען גורם זיין די ערגסטע שטערונגען און אויס דעם בעשטעהן קרופעל מאכען. דער אונגליקליכער קראנקער, געפייניגט פון שרעקליכע ווייטאקען, פערלירט שטופענווייז די קראפט און זיינע גלידער. אויך ה' א. הופליר, לאדז, ראקוטשינסקא 25 האט פיל געליטען. ביז ער האט דאס רייבמיטעל געגען זיינע ליידען געפינען. ער שרייבט אונז צ. ב.: מיט 4 יאהר צוריק האב איך געהאט דעם ערשטען אטאק פון רעוומאטיזם. דורך העכסט בערער האב איך אנפאנגס געפיהלט א בעסערונג. אבער תיכף זענען די שמערצען נאך העפטיגער ווי פריער צוריקגעקומען און בין פון זיי נישט פטור געווארען. מיין רעכטע קני איז אנגעשוואלען און גאנץ שטייף געווארען. ביים געהן אויף טרעפ האב איך די פיס געמוזט נאכשלעפען. ווען איך בין א לענגערע צייט געזעסען, איז מיר געווען שווער אויפצושטעהן. גראד דעמאלס לעז איך אין דער צייטונג, אז א הער אויס לעמבערג האט זעהר גוטע ערפאהרונגען מיט טאגאל געמאכט. אויך מיר האבען די טאבלעטען גלענצענד געהאלפען. איך געה ווידער ווי פריהער אזוי ווי כ'וואלט קיינמאל נישט געקרענקט אויף רעוומאטיזם, פאדאגרע, ברעכען אין קרייז, רייסען אין די געלענקען, נערווען און קאפשמערצען, גריפע, פערקיהלונגען און ענליכע קראנקהייטען. אפילו ביי לאנגיעהריגע ליידען האט מען מיט טאגאל דערגרייכט איבעראשענדע דערפאלגען, ווייל עס איז עוקר מן השורש די קראנקהייט. אונשעדליך פאר'ן הארץ, מאגען און אנדערע ארגאנען. איבער טויזענטער דאקטוירים פערשרייבען טאגאל, מא קען איהם נאך אויך מיט דעם פולסטען פערטרויען עם קויפען. צו בעקומען אין אלע אפטייקען.

„די 6 שאנד-פלעקען אויף רומעניען"

מען האט פערנארט די קרבנות כדי זיי צו דערשיסען

בוקארעסט. (יטא) וועגען די שוידערליכע געשעהענישען ביי סאראקא ברענגט די פרעסע פאלגענדע ווייטערע איינצעלהייטען: „קוריענטול" טיילט מיט אז די 6 יונגעלייט האבען אפגערעדט מיט דעם שמוגלער פאפאשאי, אז ער וועט זיי אויף א שיפעל אריבערפיהרען איבער'ן דניעסטער, וועלכער איז ביי סאראקא נאך נישט פערפרוירען. פאפאשאי האט זיך אונטערגענומען איבערצופיהרען די יונגעלייט און האט איבערגעקויפט א זעלנער פון דער גרעניץ-וואך, געבענדיג איהם 4000 ליי, כדי ער זאל נישט שטערען דעם שיפעל איבערצופאהרען דעם דניעסטער.

דער זעלנער האט וועגען דעם געמאלדען זיין אפיציר, וועלכער האט בעפוילען דעם זעלנער, ער זאל ערלויבען דעם שיפעל אפפאהרען פון ברעג. אזוי ארום זענען די יונגעלייט פערנארט געווארען און מען האט זיי דערשאסען אנשטאט צו ארעסטירען. די טויטע קערפערס האט מען געבראכט צו קבורה מיט גרויס אוילעגויש. די עלטערן פון די 2 שווער-פארוואונדעטע האט מען נישט ערלויבט זיך צו זעהען מיט זייערע קינדער אין שפיטאל פאר'ן טויט.

אין סאראקא און אין איינגע אנדערע שטעט ביים דניעסטער, ווי כאטין און טיגינא איז ערקלערט געווארען בעלאגערונגס-צושטאנד. די אויפרעגונג צוליב די שוידערליכע געשעהענישען ביי סאראקא איז אונגעהויער. סענאטאר יאו, וועלכער געהערט צו דער מעהרהייטס-פארטיי, האט צוגעשיקט דער צייטונג „אדעווערול" פאלגענדע דעפעשע: „פראטעסטירט אמשארפסטען געגען דער מאסאקרע אין סאראקא. די 6 טויטע פון סאראקא זענען 6 שאנד-פלעקען אויף רומעניען".

בעראטונגען וועגען די ארבייטער ביים ים-המלח

לאנדאן. (יטא) ווי מען טיילט מיט, וועט די רייזע פון אינזש. נאוואמייסקי קיין אמעריקא צוזאמען מיט לארד קלינקאנער נישט ברענגען קיין שום ענדערונג אין דער טעטיגקייט פון דער „פאלעסטיין פאטאש קאמפאני". עס וועט בלויז אפגעהאלטען ווערען א בעראטונג מיט די אמעריקאנער מיטגלידער פון דירעקטארען-ראט פון דער קאנצעסיע. די ארבייט פון דער „פאלעסטיין פאטאש קאמפאני" ענטוויקעלט זיך, ווי מען טיילט מיט, אויף א זעהר בעפרידיגענדען אופן.

פינף וואכען מיט לעאן טראצקי

א יונגער יודישער טראצקי-אנהענגער דערצעהלט, ווי אזוי טראצקי לעבט. - יעדער אין הויז געהט בעוואפענט. - זיינער א זוהן לעבט אין רוסלאנד אויסער פאליטיק. - זיינע שווינדזיכטיגע טאכטער געפינט זיך איז א בערלינער סאנאטאריום.

II.

טראצקי'ס אינטערעס צו אמעריקא נעמט זיך פון זיין גלויבען אין דער גרויסער ענטשיידענדער ראלע, וואס אמעריקא וועט שפילען אין דער וועלט-רעוואלוציע, און דעם זיג פון סאציאליזם אין מענטשען. כאטש אמעריקא איז איצט זעהר קאנסערוואטיוו און די אמעריקאנער ארבייטער-בעוועגונג זעהר שוואך, האלט פונדעסטוועגען טראצקי, אז דא קאן דער פראצעס פון דער ראדיקאליזירונג פון די מאסען פארקומען גאנץ שנעל — אומגעריכט שנעל. עס איז אמת, אז די אמעריקאנער ארבייטער-מאסען גופא זענען, ווי דערדריקט פון דעם קריזיס, פון דער עקאנאמישער קאטאסטראפע, וואס האט זיי א ווארף געטאן פון פערהעלטניסמעסיגען וואוילשטאנד צום אפגרונט פון שרעקליכער דחקות. זיי קאנען בשום נאך נישט מאכען די עלעמענטארסטע פאליטישע אויספיהרען פון דעם אומגליק, וואס איז זיי בעפאלען. זיי זענען צופיל דערדריקט פון דער ארבייטסלאזיגקייט אדער פון דער מורא פאר ארבייטסלאזיגקייט. אבער די נויטיגע אויספיהרען וועלען געמאכט ווערען. דער איצטיגער קריזיס וועט אין דעם לעבען פון אמעריקאנער פראלעטאריאט און פון אמעריקאנער פאלק אויפעפענען א נייע עפאכע. מען קאן דערווארטען ערנסטע איבערראשונגען אין דער סביבה פון די הערשענדע פארטייען, נייע פערזוכען צו בעשאפען דריטע פארטייען, וכדומה. די פראפ. וועט מוזען שארף דערשפירען די נויטיגקייט זיך ארויסצורייסען פון קלעם פון דער רעאקציאנערער ביוראקראטיע פון דער אמעריקאנער ארבייטער-פארטיי. ווי אויך פון גאנצען דריטען אינקאמוניזם אין אמעריקא זיך עפענען אום געהויריג-גרויסע געלעגענהייטען — איב דער אמעריקאנער קאמוניזם וועט פיהרען א ריכטיגע פאליטיק. אהן דער לעצטער בעדינגונג איז זעהר א סך אפהענגיג.

טראצקי אינטערעסירט זיך שטארק מיט די יודישע ארבייטער אין אמעריקא. ווען גלאצער האט איהם געענטפערט, אז די יודישע ארבייטער זענען פשוט, נישט בעקאנט מיט די פאקטען, ווייל עס פעלט די ענטשפרעכענדע ליטעראטור אויף יודיש האט טראצקי זיך אפגערופען: „פארוואס האט די לינקע אפאזיציע אין אמעריקא טאקע נישט קיין צייטשריפט אויף יודיש?"

דעם שלוס צו דער גאנצער אינטערנאציאנאלער לאגע זעהט טראצקי אין דייטשלאנד, און איצטיגען קאמף צווישען פאשיזם פון איין זייט און קאמוניזם זו פון דער אנדערער. דערביי קריטיקירט טראצקי זעהר שארף די שטעלונג פון דער אפיציעלער קאמוניסטישער פארטיי, ווי אויך פון גאנצען דריטען אינטערנאציאנאל צו דער פאשיסטישער געפאהר. ער זאגט, אז דער דריטער אינטערנאציאנאל און די דייטשע קאמוניסטישע פארטיי האלטען כמעט דערביי, אז מען דארף קאפיטולירען, זיך אונטערגעבען דעם פאשיזם, לאזען היטלער'ן זיגען, אנשטאט זיך ענטשלוסען צו אנ'ענטשיידענעם קאמף געגען פאשיזם. ער בעטראכט פאר שרעקליך-פאלש די מיינונג, אז אויב היטלער וועט זיגען, וועט ער זיך לאנג נישט קאנען האלטען, און דאן וועלען די קאמוניסטען ממילא מוזען קומען צו דער מאכט. לויט טראצקי'ס איבערצייגונג וועט א פאשיסטישער זיג קודם כל צעשמעטערן די קאמוניסטישע פארטיי, דעם ארבייטער-קלאס און אלע זיינע ארגאניזאציעס, און דאס וועט אויך פירען צו א צוזאמענבראך פון גאנצען 3. אינטערנאציאנאל. א פאשיסטישער זיג אין דייטשלאנד וועט, ווייטער, מיט אנ'אמת ארויסרופען א געפאהר פון א מלחמה געגען סאוויעטען פערבאנד, ווייל די אימפעריאליסטען פון אלע לענדער, די הערשענדע פראנקרייך ארייננערעכענט, וועלען אין היטלער'ן זעהן א מין איבער-וורענגעל, דאס הייסט דעם בעסטען פיהרער געגען דעם לאנד, וואו דער ארבייטער-קלאס איז ביי דער מאכט. טראצקי האלט אויך פאר דער גרעסטער אומפערענטווארטליכקייט און שאנד דעם פאקט, וואס די דייטשע קאמוניסטען געהען אפט צוזאמען, שטימען און טרעטען ארויס צוזאמען מיט היטלער'ן און זיינע שווארץ-מאה'דיגע באנדען, נעמען ביי געלעגענהייטען איבער ביי די פאשיסטען זייערע שאוויניסטישע לאזונגען. דאס שוואכט אפ די שלאגפעהיגקייט פון דייטשען פראלעטאריאט, צעטומלט איהם און פערשטארקט אויף אזוי פיל דעם פאשיזם — דעם גרעסטען שונא פון קאמוניזם, פון דעם ארבייטער קלאס און זיין זיג. טראצקי האלט, אז די דייטשע קאמוניסטען מוזען אין אפענעם קאמף נישט דערלאזען דעם פאשיזם קומען צו דער מאכט, און אז יעדער פערזוך אזא מצד די פאשיסטען דארף בעגעגענט ווערען מיט א מאבילויזאציע פון דער רויטער ארמעע, ווייל פאר דיזער ארבייטער-מלוכה וועט דער זיג פון דייטשען פאשיזם ברענגען אויף דעם דירעקטסטען אופן די לעבענסנויטיגקייט פון א רעוואלוציאנערער זעלבסט-פערטיידיגונג.

אין געוויסע קרייזען האט מען טראצקי'ס קריטיק פון דער קאמוניסטישער שטעלונג צום פאשיזם אויסגעטייטשט אזוי, אז טראצקי הייסט גוט די פאליטיק פון דער דייטשער סאציאל-דעמאקראטיע צו שיצען די ברינינג-רעגירונג. — דאס איז אבסאלוט פאלש. טראצקי האט דאס קיינמאל און ערגיץ נישט געזאגט.

וואס דענקט טראצקי אליין וועגען דער מעגליכקייט פאר אים זיך צוריקצוקעהרען קיין סאוויעט-רוסלאנד?

טראצקי ענטפערט דערויף: דאס איז נישט אז אים געווענדט. דאס ווענדט זיך אן דער לאגע אין סאוויעטען-פארבאנד, אן דעם זיג פון יענע אידעען, וואס האבען בעזעלט די אקטאבער-רעוואלוציע און וואס ווערען נאך איצט איבערגעחזר'ט אין ווערטער, און דער פראזע, אבער וואס ווערען מעהר נישט פראקטיצירט און גייסט, און דער טאט. קיין אמת'דיג פארטיי-לעבען איז איצט אזוי גוט ווי נישטא אין ראטענלאנד. עס הערשט דער פארטיי-אפאראט, די ביוראקראטיע, וואס איז איצט שוין אינגאנצען אונטערטאפען צו איין מענש — סטאלינ'ען, כל זמן אט דער מין אפאראט וועט הערשען, כל זמן דער ארבייטער-קלאס אליין וועט נאר מוזען, פאלגען, וואס „גאטשאלסט-וואס" הייסט, און כל זמן אט די גאטשאלט מיוא וועט שטעהן מיט ארעפגעלאזענע, אויסגעצויגענע הענט פאר דעם „איינציגען פיהרער", וועט פאר דער לינקער אפאזיציע נישט מעגליך זיין אפען צו ארבייטען, וועט זי מיט איהרע אידעען פון רעוואלוציאנערער אויסגעהאלטענקייט און רעוואלוציאנערען אמת זיין א פערבאטען, אדער ארעסטירט שטיףקינד ביי דער סאוויעטישער קאמוניסטישער פארטיי. אבער טראצקי גלויבט פעסט אין פראלעטאריאט, און דעם, אז ער וועט קאנען ארויסקריכען פון אויזער נעם קלעם, און וועלכען דער אפאראט און די ביוראקראטיע האלטען איהם. ספעציעל איז זיין האפנונג גרויס אויף דער פראלעטארישער יוגענט. עס איז דאך גיט קיין צופאל, האלט טראצקי, וואס 2000 יונגע ארבייטער ווערען איצט געהאלטען אין די טורמעס און פערשיקונג פאר טראצקיזם. פונקט ווי עס איז נישט קיין צופאל, וואס די לינקע אפאזיציע האט שטענדיג געהאט איהר גרעסטע אנהענגער צווישען דער יוגענד, סיי אין די פאבריקען, סיי אין די פראלעטארישע הויכשולען און אוניווערזיטעטען. די יוגענד, אט די וואס איז נאך פול מיט אידעאליסטישען פראלעטארישען רעוואלוציאנערען ברען און עהרליכקייט — זי וועט עפענען די ביוראקראטיש-אפאראטישע קלעם און פריי מאכען דעם וועג פאר דער לינקער אפאזיציע צו פערנעמען דעם ארט, וואס זי מוז פערנעמען, וואס קומט איהר.

עס זענען דא מיינונגען, אז טראצקי איז א קאלטער, אנ'אנגעבלאזענער, רעדט שטרענג און בענעמט זיך מיט מענשען, אפילו מיט די נאהענטסטע אויף א מין אפיציעלען אופן. דאס אלץ איז נישט אמת, זאגט גלאצער. דער פאקט איז, אז טראצקי איז כמעט שטענדיג פרעהליך, האט ליב צו שמייכלען און לאכען, ער דערצעהלט אפט אנעקדאטען און שמועסט מיט א סך וויצען. זעלטען ווען טראצקי איז נישט אויפגעלעגט. זעלטען ווען מען פיהלט זיך נעבען איהם, חבר'יש פריינדליך און זיין נאהענטקייט.

ל'אדז — 17. יאנואר 1932 — זונ' אויפגאנג 7.45 — זונ' אונטערגאנג 3.27
זונטאג ח' שבט תרצ"ב — פ' בא

טאג-כראניק

גרויספאדערונגען פון ארץ-ישראל

עס זענען אנגעקומען ערלויבנישען אויף צו פאהרען קיין פאר: ברוקער חיה און הלל לאנדוי. די דערמאנטע דארפען זיך ווענדען אין א"י-אמט (שרודמיעסקא 29) אין די ביורא-שעה'ן (פון 10 ביז 1 פארט.) כדי צו ערלעדיגען די רייזע פארמאליטעטען.

לאדזער יוד. לעהרער אין זאקאפאנע

דער לעהרער-פערבאנד פון די יודישע מיטעל-שולען אין לאדז האט ארגאניזירט אויף די הוי-יעהריגע ווינטער-פעריען א לעהרער-עקסקורסיע קיין זאקאפאנע.

דרייסיג לעהרער און לעהרערינס פון די לאדזער „פאווסעכנע" און מיטעל-שולען האבען זעהר גוט פערבראכט פולע צוויי וואכען אונ'ם הערליכסטען פוילישען ווינטער-ווינקעל און בעזוכט די וויכטיגסטע זאקאפאנער זעהענסווירדיגקייטען.

נישט קוקענדיג אויף די אויפגעשרויפטע פרייזען אין די זאקאפאנער פענסיאנאטען און כמעט רעכטען סעזאן-ברען, איז געלונגען דעם פערבאנד צו בעקומען אין צענטער פון שטאט פאר א גאר ביליגען פרייז צוויי פיינע פענסיאנאטען, וואו די לעהרער האבען בעקומען גוטע בעשפייזונג און בעקוועמע צימערן.

נאכט-דיזשורנע אפטייקען

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: ס. לייניועבער (פל. וואלנאשטשי 2), י. הארטמאן (מלינארסקא 1), וו. דאניעלעצקי (פעטריקאיער 127), א. בערעלמאן (צעגעלניאנא 32), י. צימער (וואולטשאנסקא 37), פ. וואיטשוצקי (נאפיורקאווסקי 27).

יודיש טעאטער פילהארמאניע — דירעק. א. בעזמאן און ד. צעלמייסטער
היינט זונטאג ד. 17-טען, 9 אווענד לטובת די געזעלשאפט „הכנסת כלה"
מיט'ן לאדזשער ליבלינג רעגינא צוקער
אין צימבאליסט'ס אויפפיהרונג
איציקעל שייגעץ
מיט רעגינא צוקער אלס איציק'ל
אפערעטע מיט 30 נומערן געזאנג און טענץ. — נאך דער פארשטעלונג א גרויסער ספעציעלער איבערראשענדער דיווערטיסמענט מיט אנטייל פון גאנצע קינסטלער-טרופע און רעגינא צוקער אין איהר רעפערטואר.
מארגען מאנטאג 9 אווענד ווידערהאלונג פון דעם גרויסען פייערליכען „יובילעאום-פראגראם" 50 יאהר יודיש טעאטער אלט-ניי-טעאטער
מיט רעגינא צוקער א מתנה דעם לאדזער טעאטער-עולם!
כמעט בחנם אלע בילעטען פארטער 1 זל. באלקאן און גאלעריע 50 גר.
1) בר-כוכבא 2) חאנטשע אין אמעריקא
מיט רעגינא צוקער אלס חאנטשע
3) יאנקעלעס חלום מיט רעגינא צוקער — אלס „יאנקעלע" —
נאך דער פארשטעלונג א קראנץ פון אטראקציעס פון די שענסטע און בעסטע אפערעטקעס פון אלט-ניי-טעאטער — 50 יאהר יודיש טעאטער.

גרויסע קאנפערענץ פון יודישע צעכן

שטעלט פעסט די קאמפעטענץ פון אויבער-ראט

בעשלוס צו שטימען פאר די לוסטראציעס פון די ווארשטאטען

(—) ווי אונזערע לעזער ווייסען שוין, איז דאנערשטאג און אוונט צוזאמענגערופען געווארען דורכ'ן אויבער-ראט פון די יודישע האנדווערקער א קאנפערענץ פון אלע צעכען און האנדווערקער-פעראיינען, אויף וועלכער עס זענען בעטראכט געווארען א רייה וויכטיגע פראגען. אויפ'ן סדר היום פון דער קאנפערענץ זענען געשטאנען די פונקטען: 1) בעריכט, 2) ליוסטראציע פון די ווארשטאטען, 3) לאגע פון די פאכען, 4) עקזאמינירן-קאמיסיעס און 5) פערשידענעס.

לויט דער פאדערונג פון א מיטגליד ווערט צוגעשטעלט צום סדר-היום אויך דער פונקט וועגן פראדוציר-קאאפעראטיווען.

די קאנפערענץ עפענט דער וויצע-פרעזעס פון דער האנדווערקער-קאמער קאזשימיערסקי. מצד „ארט" בעטייליגט זיך אין דער קאנפערענץ ד"ר אייזנער און עס איז אויך פערטרעטען א פארשטעהער פון דער ווארשאווער צענטראלע.

וויצע-פרעזידענט קאזשימיערסקי גיט אפ א בעריכט פון דער טעטיגקייט פון אויבער-ראט פאר דער צייט פון זיין עקזיסטענץ. ער ווייזט אן אז זיין בעריכט אויף די שוועריגקייטען, וואס דער אויבער-ראט האט בעגעגענט אויפ'ן וועג פון רעאליזירען זיינע אויפגאבען. צווי. אגב. ווייזט ער אן, אז די מאכט זאגט זיך אפ צו לעגאליזירען דעם אויבער-ראט. די רעגירונג ניפא דאט א פראיעקט צו שאפען אנ'אויבערראט פון אלע צעכען, אבער דערביי וויל זיך פריהער פעראייניגען די צעכען לויט די בראנזשעס און צעכען-פערבאנדען און ערשט דאן שאפען אנ'אויבער-ראט פון די מיטגלידער פון די צעכען-פערבאנדען, וואס זאל ארומנעמען אלע וואיעוואדזטוואס.

דאן רעדט ה' קאזשימיערסקי ארום די פראגע וועגן דער

קאמפעטענץ

און אויטאריטעט פון אויבער-ראט און פארמולירט זיין קאמפעטענץ און די ארבייטען, וואס זענען פערבונדען פאראלעל מיט דער טעטיגקייט פון דער האנדווערקער-קאמער. די דאזיגע ארבייטען, וואס ווערן געטאן דורכ'ן אויבער-ראט דארפען מעהר נישט געטאן ווערן דורך קיין שום אנדערער האנדווערקער-פערטרעטונג. די איצטיגע קאנפערענץ פון די צעכען דארף דעריבער דעם אויבער-ראט געבען זיין אפראבירונג, כדי דער אויבער-ראט זאל זיך קאנען שטעלען אין קאנטאקט מיט די צעכען פון דער גאנצער וואיעוואדזטווא און גלייכצייטיג שטעהן אין קאנטאקט מיט דער צענטראלע אין ווארשא.

די דאזיגע פראגע וועגן דער קאמפעטענץ פון אויבער-ראט, זאגט ה' קאזשימיערסקי — איז פאר אינז זעהר וויכטיג. אט שטעהט זונטאג (היינט) אין דער האנדווערקער-קאמער די פראגע וועגן דורכפיהרען ליוסטראציעס אין די ווארשטאטען. מוזען די יודישע ראטמענער וויסען, ווי צו שטימען, פאר אדער געגען דער ליוסטראציע. די ליוסטראציע וועט דארפען פעסטשטעלען, צי די האנדווערקער פיהרען נישט זייערע ווארשטאטען אהן האנדווערקער-קארטען, צי זיי בעשעפטיגען נישט קיין מינדעריעהריגע, צי זיי שיקען זייערע לערן-יונגלעך אין די שולען און צי זיי האבען אפמאכען מיט די לערן-יונגלעך, ווי עס פאדערט דאס געזעץ. די האנדווערקער, וואס היטען נישט אפ די דאזיגע פארשריפטען, זענען אין דער סכנה, אז זייערע

ווארשטאטען זאלען פערמאכט ווערען

די יודישע ראטמענער האבען מורא, אז די ליוסטראציעס זאלען נישט אויסגעהן צום קאפ פון יודישען האנדווערקער. דעריבער ווילען זיי אויף זיך נישט נעמען די פעראנטווארטליכקייט און ווילען האבען א פולמאכט ווי צו שטימען אין דער פראגע, פון די צעכען.

ארום בעריכט ענטוויקעלט זיך א לאנגע און לייזענשאפטליכע

דיסקוסיע

דאס ערשטע ווארט אין דער דיסקוסיע נעמט ה' באלמסקי. די פראגע וועגן די ליוסטראציעס, זאגט ער, איז שוין בעטראכט געווארען דורך די צעכען און דורך דעם ראט פון פאלודניאווא 4. אויב דער אויבער-ראט פערנעמט זיך אויך מיט דער פראגע, מאכט עס דעריבער דעם איינדרוק, אז די האנדווערקער-אינסטאנצען פיהרען צווישען זיך

א קאנקורענץ

דעריבער פאדערט ער צו פיהרען א דיסקוסיע. צי דער אויבער-ראט האט בכלל א זכות הקיום.

באלמסקי'ס ארויסטריט צוהיצט די ליידענשאפטען ביים עולם און עס הויבט זיך אן א לאנגע און מאטערנדע דיספוטע פאר און געגען אויבער-ראט, וואס ציהט זיך שעה'ן לאנג און ענדיגט זיך צום סוף מיט'ן אנערקענען דעם אויבער-ראט אלס העכסטע פערטרעטונג פון די לאדזשער יודישע האנדווערקער.

ה' מארדקעוויטש און געלאסען בעשולדיגען איינגע מיטגלידער פון פאלודניאווא 4, אז זיי שטערען די פעראייניגונג פון די יודישע האנדווערקער. די פיהרער פון פאלודניאווא ענטפערן, אז גראד פערקעהרט, די שטערער קומען פון ציוניסטען צד, פון זשעלאנא 10. די דיסקוסיע נעהמט אויף אזא וועג, אז איינגע מיטגלידער פאדערן זיך פשוט צו פעראייניגען מיט דער ווארשאווער צענטראלע. דער פארזיצער מאכט א גלייכשטעלונג, אז די פראגע וועגן ווארשא שטעהט נישט אויפ'ן סדר-היום.

די ה"ה פראגער און מאשענבערג זאגען, אז זיי זענען

געגען פיהרערו פאליטיק

און אויבער-ראט. די פעראייניגונג פון די יודישע האנדווערקער דארף שטעהן העכער איבער אלע פאליטישע אמביציעס.

ה' ליבערמאן פאדערט זיך צו בעגריזען, אז דער אויבער-ראט זאל לעגאליזירט ווערן.

ה' גלאטמאן: זאל מען קודם זיך פעראייניגען דא אין לאדז. שפעטער וועט מען רעדען וועגן ווארשא. כדי צו פערלייכטערן די ארבייט פון אונזערע ראטמענער אין דער האנדווערקער-קאמער, מוז דא קלאר בעצייכענט ווערען די קאמפעטענץ פון אויבער-ראט. צום סוף לויבט ה' גלאטמאן די עהרליכע און אומבארטייאישע ארבייט פון וויצע-פרעזעס קאזשימיערסקי אויפ'ן באדען פון דער האנדווערקער-קאמער און פיהרט אויס, אז גראד אזוי ווי עס איז מעגליך א פעראייניגטע ארבייט פון די יודישע ראטמענער אין דער האנדווערקער-קאמער, מוז אויך די פעראייניגונג מעגליך זיין אין אויבער-ראט.

ד"ר אייזנער טרעט ארויס זעהר שארף געגען דעם, וואס עס ווערט נאכאמאל געשטעלט די פראגע וועגן דער נויטווענדיגקייט פון אויבער-ראט, נאכדעם ווי ער איז שוין געשאפען געווארען דורך די צעכען, און ערקלערט, אז „ארט" גיט דעם לאקאל פאר'ן אויבער-ראט, כדי ער זאל קאנען ארבייטען, אבער נישט פאר טרייבען פאליטיק.

אויך ה' אדערבערג טרעט ארויס שארף געגען קוועסטיאנירען די עקזיסטענץ-רעכט פון אויבער-ראט.

עס איז שוין 1 דער ביינאכט. דער עולם איז מיד פון דער לאנגער דיסקוסיע. פיל רעדנער זענען נאך פערשריבען צום ווארט. עס ווערט אריינגעטראגען א פארשלאג צו שליסען די דעבאטע, וואס ווערט אנגענומען מיט א מעהרהייט שטימען, און עס ווערט

געשלאסען די דעבאטע

דאן ווערען אריינגעטראגען רעזאלוציעס וועגן דער קאמפעטענץ פון אויבער-ראט.

ה' מארדקעוויטש און גלאטמאן פארמולירן די רעזאלוציע אין דעם זין, אז אנ'ארבייט, וואס ווערט געטאן דורכ'ן אויבער-ראט, דארף נישט אונטערנעמען ווערען דורך קיין שום אנדערער האנדווערקער-אינסטאנץ.

ה' באלמסקי איז דורכאויס פאר פארטזעצען די דיסקוסיע.

נאכדעם ווי עס רעדען נאך סענדראוויטש און הערשקאוויטש קומט פאר

די אפשטימונג

און די קאנפערענץ זאגט זיך ארויס אין זין פון דער פארגעלייגטער רעזאלוציע.

צוליב דעם, וואס די סאציאליסטישע האנדווערקער האבען נישט גענומען געגען דער רעזאלוציע, ערקלערט וויצע-פרעזידענט קאזשימיערסקי, אז דער אויבער-ראט וועט זוכען אנצוקניפען א קאנטאקט מיט דער ארגאניזאציע פון די סאציאליסטישע האנדווערקער.

ענדליך קומט אויפ'ן טיש די פראגע וועגן די ליוסטראציעס אין די ווארשטאטען. צוליב דער שפעטער צייט לייגט מען איינגע פאר אפצולייגען די פראגע.

ראטמ. סענדראוויטש טרעט ארויס דורכאויס געגען דעם, ווייל די יודישע ראטמענער קאנען אויף זיך נישט נעמען אזא גרויסע אחריות צו שטימען אין דער קאמער פאר אדער געגען ליוסטראציעס. עס ווערט בעשלאסען צו געבען דאס ווארט צוויי רעדנער פאר און געגען, און צום סוף ווערט בעשלאסען צו בעפולמעכטיגען די יודישע ראטמענער צו שטימען פאר די

ליוסטראציעס

דערביי ערקלערען די ה"ה קאזשימיערסקי און סענדראוויטש, אז זיי וועלען זיך בעמיהען, אז די ליוסטראציע זאל ארומנעמען בלויז לאדז און נישט די וואיעוואדזטווא, ווייל די ליוסטראציעס זענען א גרויסע סכנה פאר די יודישע האנדווערקער פון דער פראווינץ.

צום סוף ווערט בעשלאסען, אז די צעכען זאלען זיך בעמיהען צו שיקען זייערע פערטרעטער אין די עקזאמינירן-קאמיסיעס, כדי צו קאנען פערטיידיגען דעם יודישען בעל-מלאכה ביים עקזאמען. דאס דארף געטאן ווערען ביז זונטאג (היינט) מיטאג.

2 ביינאכט ווערט די קאנפערענץ געשלאסען.

* * *

זיצונג פון דער האנדווערקער קאמער

(—) היינט קומט פאר א זיצונג פון דער האנדווערקער-קאמער, אויף וועלכער עס וועט בעטראכט ווערען די פראגע וועגן דורכפיהרען ליוסטראציעס אין די האנדווערקער-ווארשטאטען.

לאדזער טיפען

ער לאזט נישט לויפען...

ביי א פאבריקאנט, וואס האט געפיך א שוואכען זכרון... (ער פערגעסט דאנק אפט צו בעצאהלען פינקטליך זיינע וועקסלען...) קומט אריין אין שטוב א יודען איינקאסירען געלד פאר א פראטעסט. דער פאבריקאנט האלט גראד ביים עסען מיטאג, טוט ער איבערבעטען ס'יודעל און הייסט איהם זיך זעצען. ער עסט אפ דאס מיטאג. גאנץ בנעימות'דיג, פערריכערט א ציגאר און לעגט זיך אוועק אויף דער קאזעטקע כאפען א דרימעל, ער הויבט באלד אן כראפען, ווי ער וואלט נישט געשלאפען דריי מעת-לעת...

דאס יודעל זיצט, ווי אויף שפילקעס. ער וואלט שוין גערן איבערצעהלען ס'ביסעל כסף. ער ווארט מעהר, ווי א שעה צייט, ביז דער בעה"ב וועקט זיך איבער פון שלאף. וויל אויפשטעהן, לאזט איהם דער בעה"ב נישט: „וואס איילט איהר זיך?" — זאגט ער צו איהם, — בלייבט נאך זיצען... מ'דערלאנגט פארן בעה"ב א גלעזעל טיי ער טרינקט און פערריכערט דעם אויסגעלאשענעם ציגאר, נאכדעם כאפט ער זיך פלוצלינג אויף, ער נעמט אויף זיך דעם פאלטען און וויל אוועקגעהן...

דא שטעלט זיך אויך אויף ס'יודעל מיט'ן פראטעסט אין האנט, נאר דער בעה"ב הייסט איהם אלץ ווייטער זיצען און ווארטען...

— ווי לאנג איז דער שיעור צו ווארטען? — פרעגט יענער שוין אביסעל אויפגערעגט און אומגעדולדיג.

— פערשטעהט איהר מיך, — ענטפערט דער בעה"ב, — איהר מוזט וויסען, אז איך בין מיך נישט אזוי נוהג, ווי אנדערע פאבריקאנטען, וואס לאזען כסדר יענעם לויפען אהין א 9 יעור מאל; עס איז נישט מיין טבע, ביי מיר דארף קיינער נישט קומען צוויי מאל וועגען איין זאך... דעריבער ווארט דא צו, וויבאלד ס'וועט זיין מיר נאר „מאכען" עפעס געלד, בעקומט איהר תיכף!"...

א נאש בראט

לאדזער אלגעמיינע ציוניסטען

צו דער 10-טער לאנדעס-קאנפערענץ

דער לאדזער ציוניסטישער קאמיטעט האט אויף זיין לעצטער זיצונג ברייט ארומגערעדט די פראגען און צוזאמענהאנג מיט דער בעפארשטעהענדער ציוניסטישער לאנדעס-קאנפערענץ. עס זענען אנגענומען געווארען פאלגענדע בעשלוסען:

1) די אלגעמיינע ציוניסטען אין לאדז האלטען פאר זייער ציוניסטישער פליכט צו בעטייליגען זיך אין דער ציוניסטישער לאנדעס-קאנפערענץ און אנטייל נעמען אקטיוו אין איהר ארבייט, אנגעמענדיג א זאכליכע שטעלונג צו אלע פראגען, וואס וועלען בעהאנדעלט ווערען.

2) די לאדזער דעלעגאטען פון די אלגעמיינע ציוניסטען צו דער קאנפערענץ וועלען שטרעבען צופעראייניגען זיך מיט די דעלעגאטען אויף דער פראווינץ, כדי געמיינזאם צו דערפיהרען צו א קאנסאלידאציע פון די אלגעמיין-ציוניסטישע כחות אין פוילען דורכ'ן אפשאפען די פערשידענע פראקציעס („עת לבנות", „על המשמר"), וועלכע האבען שוין איצט נישט קיין שום עקזיסטענץ-בערעכטיגונג מעהר.

3) די דעלעגאטען פון די אלגעמיינע ציוניסטען אין לאדז דריקען אויס זייער גרייטקייט מיטצוארבייטען אין צענטראל-קאמיטעט און אין די אנדערע ציוניסטישע אינסטאנצען אין פוילען.

איבערגעפאהרען פון א אויטא

(§) אויף ליבמאנאווסקי 31 איז איבערגעפאהרען געווארען פון א אויטא דער 66 יעהריגער סטרוזש מיכאל סיביערסקי.

א טויט קינד

אויפ'ן פאביאניצער שאסע

(§) אויפ'ן שאסע זגערזש—פיאנטקע האט מען נעכטען געפונען א איינגעוויקעלט א פעקעלע מיט א טויט קינד. אויפ'ן העלזעל זענען דא צייכענס פון פינגער, אזוי אז די „מוטער" האט עס נעמוזט דערשטיקען.

שטייער-צאהלער ווענדט זיך צום מאגיסטראט

מען זאל ביי איהם אפקויפען סחורה פאר שטייערן

(§) די שטייער-אפטיילונג ביים מאגיסטראט האט די טעג ערהאלטען א זעהר כאראקטעריסטישען ברוף פון א געוויסען צ. מ. (אייגענטימער פון א לעדער-ווארשטאט אויף נאווראט 56.

דער ברוף-שרייבער שלאגט פאר, היות ער איז שולדיג 2022 זל. פאר שטייערן פאר די יאהרען 27,28,29,30 און 31. בעט ער דעם מאגיסטראט, ער זאל ביי איהם אפקויפען סחורה אויף דער סומע. אין געגענטייל דראהט איהם א באנקראט.

די פערקויפטע פרוי

שפאנענדער ראמאן פון יודישע פאמיליען-לעבען אין פוילען.
געשריבען ספעציעל פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט"
פון לעאן גאלדמאן

(32 טע פארטזעצונג)

לעבען איהר איז געזעסען עפעס א יונגער מענש מיט אנ'אבגעבארענט ברוין פנים מיט פיין-געפלעגטע שווארצע וואנסעלעך. ער האט געמוזט דערציילען דער שעהנער אלמנה עפעס זעהר קאמישעס, ווייל די גאנצע צייט האט ליארא נישט אויפגעהערט צו לאכען.

— גיט א קוק, ווער עס איז דא ביי אונז, — האט זי אויסגערופען מיט א פרעהליך, קלינגענדיג קול, הער קופער! נו, נו, איהר האט אונז געמאכט א סיורפריז. איהר האט שוין א לאנגע צייט זיך נישט געוויזען ביי אונז.

— ליידער, גנעדיגע פרוי, — האט קופער מיט עלעגאנץ א קוש געטון איהר הענטעל, — האב איך ביים בעסטען ווילען נישט געקענט מאכען אזא לאנגע צייט קיין וויזיט אין איער זעהר אנגענעהמע געזעלשאפט.

— איך פערשטעה די סיבות, וואס איהר האט נישט געקענט קומען צו אונז, — האט ליארא איהם געגעבען אנ'אנצוהערעניש, אז זי ווייסט וועגען זיינע לעצטע פאסירונגען, אבער אין א סעקונדע ארום האט זיך דער פרייהערדיגער שמייכעל צוריק בעוויזען אויף איהר שעהן פנים'ל. — איהר וועט ערלויבען, — האט זי ווייטער געזאגט, — אז איך וועל איך בעקענען מיט מיינע געסט.

— דערנאך האט זי זיך אויפגעשטעלט פון פאטעל און איז מיט קופער'ן צום ערשט צוגעגאנגען צו דעם שעהנעם ברונעט, מיט וועלכען זי האט פריהער גערעדט.

— הער אנזערסאן, אנ'אפיציר פון דער ענגלישער ארמעע.

דער אפיציר האט זיך נידריג פערנויגט און דערווייל האט זיך ליארא געווענדעט צו א קליין מענשעל מיט א גלאט ראזירט פנים און מיט א גלאנציגען פליך אויפ'ן קאפ.

— הער גרים, א פערזענליכקייט, וואס איז בעקאנט אלע, וואס האבען צו טון מיט דער בערזע, און געוויס אויך איך, הער קופער.

אזוי נאך, איינציגוויז, האט די ליבענסווירדיגע סימפאטישע ווירטין קופער'ן בעקענט מיט אלע געסט פונ'ם סאלאן.

אבער קופער האט אפילו נישט געהערט זייערע נעמען. ער האט פיבערהאפט געזוכט דעם מענש, וואס בלויז צוליב איהם איז ער דא אהערגעקומען.

— ליידער האב איך איך נאך נישט בעקענט מיט אלע געסט, — האט ליארא געזאגט אין א ווייל'ע ארום. נאך דער דורכגעמאכטער צערעמאניע, — עס פעלט דא נאך איינער פון די ליבסטע געסט, הער אלבערט גארדאן, א מענש, וואס האט אדורכגעריזט כמעט די גאנצע וועלט און עס איז א פערגעניגען צו הערען זיינע רייזע-איינדרוקען. איך בין זיכער, אז דער דאזיגער מענש וועט פאר איך זיין א קוואל פון פיל אנגענעהמע מינוטען.

קופער האט זיך געפיהלט ענטוישט, ער האט ערווארט צו הערען פון ליארא'ס מויל שטאנ'ס נאמען און דערווייל הערט עפעס א פרעמדען, גארנישט-זאגענדיגען נאמען. וואס געהט איהם אן עפעס דארט א אלבערט גארדאן, בעת ער זוכט לעצען שטאנ'ען?

באלד איז ער געבליבען אליין. די ווירטין פון הויז איז אוועק צו אנדערע געסט.

איבערגענומען מיט דער האפנונג, אז אפשר וועט זיך איהם נאך איינגעבען עפעס צו הערען וועגען שטאנ'ען, האט ער זיך דערנעהנטערט צו א גרופע מענשען. וואס האט לעבהאפט דיסקוטירט וועגען עפעס א פראגע, זשעסטיקולירענדיג שטארק מיט די הענד.

א מאדנע זאך. אויך דא האט מען גערעדט וועגען דעם וועלט-רייזענדען אלבערט גארדאן.

— איך פערזיכער איך, מיינע הערען, אז דאס איז געוועזען אויסערגעוועהנליכעס! אזוינס, וואס מ'קען נישט זעהען יעדען טאג, מיט איין ווארט עפעס קאלאסאלעס! — האט גערעדט דער באנקיר שלעזינגער, א פינפציג יעהריגער בחור מיט א מאנאקעל ביים אויג, — איך בין געווען ענטציקט. ווי אזוי ער האט געשפילט ביים גרינעם טיש, און דאס, וועגען וועלכען איך דערצעהל איך, געפעלט מיר אונגעוועהנליך. אזא קאלט בלוט, ווי עס פערמאגט דער דאזיגער גארדאן, האב איך ביז-איצט נאך ביי קיינעמען נישט געזעהען. שטעלט איך פאר א מענש פערשפילט דורך א פאר סעקונדען א סומע, ת'זס מ'קען קויפען א הויז. צאהלט אויס דאס געלד מיט א שמייכעל און גרינגשעצונג און אין א מינוט ארום שטעלט ער אויף דער זעלבער קארט צוויי מאל אזוי פיל!...

— נו, און וואס. ער האט געוואונען? — האט געפרעגט איינער פון די צוהערער.

— וואס רעדט איהר! ער האט ווידער פערשפילט.

— אהא, דאס הייסט א שפילער! — האט קופער זיך געטראכט און ער איז צוגעגאנגען צו אנ'אנדערע גרופע.

אין א קורצער צייט ארום האט זיך קופער איבערגעצייגט פון דעם, וואס ער האט געהערט, אז דער דאזיגער אונבעקאנטער גארדאן איז דער מיטעלפונקט פון דער גאנצער געזעלשאפט, און אלץ דרעהט זיך ארום איהם. די פרויען האבען גערעדט נאר וועגען איהם, וועגען זיין פיגור, וועגען זיין אויסערליכקייט און אלע האבען פראוויסגעזאגט זיין גלענצענדע צוקונפט.

קופער האט זיך גענומען אינטערעסירען מיט דעם דאזיגען מענש, פון וועלכען ער האט ערשט מיט צוויי שעה צוריק נאך גארנישט געהאט געהערט. וואס איז דאס פאר א פערזאן דער דאזיגער וועלט-רייזענדער גארדאן? אזא נאמען האט צו זיינע אויערן נאך קיינמאל נישט דערגרייכט. ער האט געפרעגט איינעם פון די געסט, ווער דער דאזיגער גארדאן איז.

— עפעס אנ'אוואנטוריסט, — האט דער געפרעגטער געענטפערט, — וואס האט א סך געזעהן און געהערט.

פון וואנען דער געהיימניספולער גארדאן שטאמט האט קיינער נישט געוואוסט צו ענטפערן.

אין א מינוט ארום האט קופער שוין געהאט פערגעסען אן איהם און ער האט זיך אומגעקעהרט צו זיינע פריהערדיגע געדאנקען.

(פארטזעצונג קומט)

קארעליצקי פער'משפט אויף 5 יאר שווערע תפיסה

די לעצטע ערקלערונגען פון די בעשולדיגונגס-עדות זענען געווען נישט גינסטיג פאר'ן אנגעקלאגטען.— צי האט מילער געהאט א מעסער, אדער נישט? — די רעדעס פון פראקוראר און פון די אדוואקאטען

פראקוראר און אדוואקאטען גיבען אן אפעלאציעס

פרייטאג, אין צווייטען טאג פון קארע־ליצקי'ס פראצעס, איז דער אינטערעס פון פובליקום נאך מעהר געשטיגען. פאר'ן בנין פון קרייז־געריכט האט זיך צונויפגעקליבען א גרויסער עולם נייגע־ריגע, אבער נאר א קליינער צאהל איז געלונגען זיך אריינצוקריגען אין געריכטס זאל. ס'איז אויך געקומען דער פרעזעס פון שטאט־ראט, אינזש. האלצנרעבער.

10.30 ווערט דער אנגעקלאגטער אריינ־געפיהרט. אויפ'ן פנים איז ביי איהם צו דערקענען, אז ער פיהלט זיך שוין נישט אזוי פעסט, ווי אין ערשטען טאג. באלד דערויף קומט אריין דאס געריכט און עס הויבט זיך אן די פערהאנדלונג.

דער ערשטער ווערט אויסגעהערט דער עדות פון דער בעשולדיגונג, דער פשא־דאווניק קוויאטקאווסקי, וואס האט דורכ־געפיהרט די אויספארשונג. זיין עדות זאגען פאלט אויס זעהר שווער פאר'ן אנגעקלאגטען.

ער דערצעהלט, אז פון די לעהרער האט ער זיך דערוואוסט, אז קארעליצקי איז אנגעזאגען צווישען די שילער אלס גאנצער קנאקער און אפט מאל גענומען לא יהרי־געלה, אויסער דעם איז דער אנגעקלאגטער

נאטירט אין אויספארשונגס־אמט

פאר זיינע פריבען מאנס צו זיין יונגע מעדלעך. דאגעגען מילער איז נישט גע־ווען בעשטראפט און געהאט א שם אלס אנשטענדיגער ארבייטער.

אדוו. לולקיער: פון וועלכע לעהרער האט איהר בעקומען די דאזיגע ידיעות?

עדות: דאס איז אנ'אמטליכע גע־היימניש.

— און אין וועלכער שול האט קארע־ליצקי געלערנט?

— איך ווייס נישט.

— פכן ווייסט איהר נישט, אין וועל־כער שול ער האט געלערנט, און איהר האט מיט זיינע לעהרער נישט גערעדט, מא פון ווענען האט איהר בעקומען די ידיעות?

עדות: חזר'ט איבער, אז דאס איז אנ'אמטליכע געהיימניש.

צום סוף זאגט דער עדות, אז דער עדות בערנארטשוק, וואס האט בעת דער אויספארשונג ערקלערט, אז קארעליצקי האט איהם געשטאכען און פאניאטאוו־סקי־באדק מיט א מעסער און דאנערש־טאג האט ער אין געריכט ערקלערט, אז דאס איז געווען נישט דער אנגעקלאג־טער, איז אנגערעדט געווארען פון זא־יאנצ'ן, ער זאל ענדערן זיינע ערקלערונ־גען. דער עדות האט אליין געהערט.

מילער האט אנגעווארפען א מורא

דאן ווערט אויסגעהערט דער עדות ווע־סאלאווסקי, ווירט פון הויז אויף גראבא־ווא 23, וואו מילער האט געוואוינט. ער דערצעהלט, אז מילער האט אנגעווארפען א מורא אויף די לאקאטארען פון זיין הויז. אלע האבען פאר איהם מורא גע־האט און איינינע לאקאטארען האבען צו־ליב דעם זיך ארויסגעצויגען פון הויז.

דער אלטער מילער לויפט צו צום ריכ־טער און וויל אפלייקענען וועסאלאוו־סקי'ס ערקלערונג. דער ריכטער בע־פעהלט איהם צו שווייגען.

די עדות'טע שרה ווינבערג גיט אי־בער, אז קארעליצקי האט זיך זעהר אויפגעפיהרט און איז געווען תמיד אנשטענדיג.

דער פראקוראר און פערטיידיגער פא־דערן ארויסרופען

נאך איינינע עדות

דעם דירעקטאר פון דער אונדוסטריע־שול, קארעליצקי'ס א שוועסטער, וועסא־לאווסקי'ס טאכטער, מילער'ס פאטער און ענדליך בעט דער פראקוראר נאכאמאל ארויסצוהערען בערנארסקי'ן און איהם צו שטעלען אויף א קאנפראנטאציע מיט קוויאטקאווסקי'ן. דאס געריכט קומט נאך די דאזיגע פאדערונגען.

די קאנפראנטאציע

בערנארטשוק, וואס ווערט נאך אמאל אויסגעהערט דורך א שבועה, לייקענט, אז ער זאל האבען געענדערט זיינע ער־קלערונגען. עס האט איהם קיינער נישט אנגערעדט הערצו. ער האט בלויז גע־שמועסט מיט די עדות. ער ווערט קאנ־פראנטירט מיט קוויאטקאווסקי'ן, וואס האלט זיך ווייטער ביי זיינע ערקלערונגען. דאן ווערט אויך קאנפראנטירט דער עדות זאיאנץ, וואס ערקלערט אויך, אז ער האט בערנאטשוק'ן נישט איבערגע־רעדט.

אויפ'ן פארשלאג פון פראקוראר, האט קארעליצקי גענומען אין האנד א רעוואל־ווער און

דעמאנסטרירט, ווי אזוי ער געשאסען אויף מילער'ן

נאכדעם ווי עס ווערען אויסגעהערט צוויי עדות, ווערט פערענדיגט דער עדות־פערהער און דאס ווארט בעקומט דער פראקוראר.

די אימשטענדען פון מארד און קומט צום אויספיהר, אז מילער האט קיין מע־סער ביי זיך נישט געהאט און פערווייזענ־דיג זיך אויף דער מיינונג פון געריכטס עקספערט, שטעלט ער פעסט, אז מילער איז אויף קארעליצקי'ן נישט אנגעפאלען און ממילא האט קארעליצקי זיך נישט געמוזט פערטיידיגען.

ווער איז קארעליצקי? — פרעגט דער פראקוראר, — דאס איז א גנב, וואס האט גע'גנב'עט געוועהר, האט אנ־געווארפען א שרעק אויף די לעטניקעס און ווישניאווא־גורא, א מעסער־שטעכער, א שאנטאזשיסט, וואס שיסט ביי דער קלענסטער מיספערשטענדניש צוליב א מיידעל אין „אאזא". מען קאן דא קיין מילדערנדע אומשטענדען נישט אויסגע־פינען. דער איינציגער מילדערנדער אומ־שטאנד איז, וואס דער אנגעקלאגטער איז קוים 19 יאהר אלט. דאס איז געווען א ציל־בעוואוסטער מארד, פערענדיגט דער פראקוראר און דערביי בעט איך איהם צו בעשטראפען מיט 10 יאהר תפיסה.

די רעדעס פון די פערטיידיגער

רעדע פון אדוואקאט שטרויך

„דאס ערשטע ווארט נעמט אדוואקאט זיגמונט שטרויך, וועלכער הויבט אן זיין זעהר שעהנע און יורידיש זעהר געלונ־גענע פערטיידיגונגס־רעדע מיט דער פעסטשטעלונג, אז מילער האט יא גע־האט א מעסער, בעמיהענדיג זיך צו צו־קלאפען די טענה פון פראקוראר, אז קיין מעסער האט מילער נישט געהאט.

— מילער, — זאגט אדוו. שטרויך — האט זיכער געהאט ביי זיך א מעסער, אבער מען האט עס נישט געפונען צוליב דעם פשוט'ן טעם, וואס ביז די פאליציי איז אנגעקומען אויפ'ן ארט פון טראגי־שען געשעהעניש, זענען, ווי דאס האבען דא ערקלערט די עדות, אנ'ערך 20 ביז 30 מענשען אנטלאפען פון „ספארט־סאלאן" און די אנטלויפענדע האבען מאקי דאס מעסער בעהאלטען.

די רעוויזיע, וואס מען האט דורכגע־פיהרט אין הויז אויף פעטריקאווער 90, איז פארגעקומען צוויי שעה נאכ'ן מארד. פאר דער דאזיגער צייט האט מילער'ס באנדע געקאנט בעהאלטען דאס מעסער.

אלס בעוויז דערפאר, אז דאס איז מאקי אזוי געווען, דערמאנט אדוו. שטרויך דעם פאקט, וואס בעת מיט א טאג צופריהער האט מען אין „ספארט־סאלאן" געשלאגען דעם עדות זאיאנץ; האט מילער'ס באנדע בעת מעשה פער־לאשען דאס ליכט אין זאל, כדי אזוי ארום צו פערווישען די שפורען. דאס אליין רעדט דערפאר, אז דעם אנגעקלאג־טענס טענה, ער האט זיך געמוזט פער־טיידיגען, ווייל מילער האט זיך אויף איהם געווארפען מיט א מעסער, נישט קיין בבא מעשה. דאס מעסער איז גע־ווען און מען האט עס בעהאלטען.

דער פראקוראר האט געזאגט, אז א בעוויז דערפאר, אז דער אנגעקלאגטער האט נישט געשאסען, זייענדיג געצוואונ־גען זיך צו פערטיידיגען, איז דאס, וואס דער שאס איז געפאלען פון דער זייט.

דא קלערט אויף אדוו. שטרויך, ווי אזוי דאס האט געקענט געמאלט זיין. דער אטאקירענדער איז געשטאנען האלב־אויסגעבויגען צו מילער'ן מיט דער רעכטער האנט און דער ערמארדעטער איז געשטאנען האלב אומגעווענדעט אויף לינקס. אזוי ארום איז דער שאס געפא־לען אין א שיפער ליניע און געטראפען מילער'ן אין דער לינקער זייט.

ווייטער בעמיהט זיך אדוו. שטרויך צו בעווייזען, אז דער אנגעקלאגטער האט געשאסען נאר דערפאר, וואס ער איז געווען געצוואונגען זיך צו פערטיידי־גען. א בעוויז דערפאר איז דאס, וואס קארעליצקי האט געווארנט מילער'ן, ער זאל זיך נישט דערנענטערן, ווייל ער וועט שיסען. ווען מען פאלט אן אויף עמיצען, ווארענט מען איהם נישט פריהער.

דאן נעהמט דער פערטיידיגער איבער צו רעדען וועגען דעם שלעכטען שם פון אנגעקלאגטען און זאגט: דאס איז די הויפט־צרה אין דאזיגען פראצעס, וואס דער אנגעקלאגטער האט א שלעכטען שם. דער פראקוראר האט דא געוואלט בע־ווייזען, אז דער אנגעקלאגטער האט גע־שאסען אין „אאזא", אבער דארט האט ער בלויז געשאסען אין דער פאראלאגע, וואס מאכט מען אזא ווזען דערפון, אז מען רופט אויס אין דעם אנגעקלאגטען „קעניג פון דעמבאק".

און זיין אויספיהר פאדערט אדוו. שטרויך דעם אנגעקלאגטען צו בעפרייען.

אדוו. לילקיער

קומט צום אויספיהר, אז אלע עדות פון דער בעשולדיגונג האבען בעוויזען, אז קארעליצקי האט געהאנדעלט אין פער־טיידיגונג פון זיין לעבען.

ווייטער אנאליזירט אדוו. לילקער די ערקלערונגען פון די עדות און געפינט אויס סתירות, בעזונדערס אין די ער־קלערונגען פון עדות קוויאטקאווסקי, וועל־כער האט, לויט דער מיינונג פון פער־טיידיגער, אפגעגעבען טענדענציעזע ער־קלערונגען. צום סוף פיהרט אויס דער פערטיידיגער, אז אלע סימנים בעווייזען, אז מילער האט געהאט א מעסער און אנ־געפאלען אויף קארעליצקי'ן, וועלכער האט זיך בלויז פערטיידיגט און דעריי־בער בעט ער דאס געריכט איהם צו בע־פרייען.

די רעדע פון אדוו. פארעלע

דאס לעצטעווארט נעמט דער פער־טיידיגער אדוו. פארעלע, וועלכער האלט א שטארקע, איינדרוקספולע רעדע. ער פערנעמט זיך הויפטזעכליך מיט דער יו־רידישער זייט פון פראצעס.

— די געריכטס־פערהאנדלונג, — הויבט אן אדוו. פארעלע, — האט אי־בערגעשטיגען אלע מיינע ערווארטונגען. איך האב נישט ערווארט, אז די מאמענ־טען פון נויטיגער פערטיידיגונג זאלען אזוי בולט ארויסקומען. דער אורטייל קען נישט ארויסגעגעבען צוליב דער פערגאנ־גענהייט פון דער פערזאן. איך קנופ אן, זאגט אדוו. פארעלע אין די אויספיה־רונגען פון אדוו. שטרויך, אז די צרה אין דעם פראצעס איז דער שלעכטער שם פון אנגעקלאגטען. אזא אנגעקלאג־טער איז אבער בלויז פעראנטווארטליך פאר דעם מאמענט, ווען דאס פערברעכען איז בעגאנגען געווארען.

אדוו. פארעלע ערקלערט, אז ער וועט וועגען פאקטישען מצב וועניג רעדען, ווייל אפילו אויב מען זאל אננעמען, אז מילער האט קיין מעסער נישט געהאט, האט קארעליצקי אויך געהאט רעכט זיך צו פערטיידיגען.

דער פערטיידיגער ציטירט דא אור־טיילען פון העכסטען געריכט, פון וועל־כע ער דרינגט ארויס, אז דער בעפאלע־נער מעג זיך פערטיידיגען נישט נאר דאן ווען ער ווייס זיכער, אז זיין לעבען איז בעדראהט, נאר אפילו אז, ווען ער מיינט, אז מען וויל איהם בלויז אויסהאקען א צאהן. עס ווענדט זיך בלויז אין דעם, ווי שטארק און אינטענסיוו דער אנפאל קומט פאר, ווייל רעכט דארף נישט אפ־טרעטען פאר אומרעכט.

דער פערטיידיגער בעווייזט מיט פאקטען, אז דער אנפאל איז געווען זעהר א פערעקשנ'טער, אזוי, אז עס קען גאר קיין רייד נישט זיין וועגען דעם, אז מען זאל ביגער'ן האבען פערנארט אין „ספארט־סאלאן". ווארום קארעליצקי האט דאך געווארענט און אויך די איבריגע האבען איהם אפגערעדט, אז ער זאל אהין נישט געהן.

עס איז אויך אונמעגליך צו דענקען, אז מילער זאל נישט האבען געהאט קיין מעסער ווייל די עדות האבען דאך דאס מעסער געזעהן און צווייטענס אלס ער גייט אוועק אין לאגער פון שונא, האט ער געהאט א רעוואלווער — איינבעוואַ־פענט. מען האט דא בעוויזען, אז קארע־ליצקי איז געווען א וואוילער יונג, וואס האט געדארפט זיין באנדע און דערפאר האט ער נישט געקענט זיך פערטיידיגען. גוט. אבער צי טאר א וואוילער יונג נישט פערטיידיגען זיין הפקר־לעבען?

מיר דארפען דא צו טון מיט א טיפי־שער סיטואציע פון זעלבסט פערטיידי־גונג און דערביי בעט איך צו בעפרייען קארעליצקי'ן.

דאס לעצטע ווארט

אין זיין „לעצט ווארט" ערקלערט דער אנגעקלאגטער, אז ער האט זיך בלויז פערטיידיגט און בעט דאס געריכט איהם צו בעפרייען.

דאס געריכט נעהמט אוועק אויף א בע־ראטונג, וואס דויערט א שעה צייט און דערנאך ווערט פארגעלייענט דער אורטייל, לויט וועלכען קארעליצקי ווערט פערמשפט אויף

5 יאהר שווערע תפיסה

אריינרעכענענדיג אין דער שטראף דעם ארעסט ביז'ן פראצעס.

סיי דער פראקוראר און סיי די פער־טיידיגער ערקלערען, אז זיי גיבען אפ א אפעלאציע. און

די מאטיוון

זאגט דאס געריכט, אז קארעליצקי האט נישט געדראהט קיין שום סכנה, נישט מצד מילער'ן און נישט מצד יענעמס אנהענגער. אויפ'ן סמך פון די ערקלערונ־גען פון די עדות האלט דאס געריכט, אז מילער האט זיך געוואלט דורכשמועסען מיט קארעליצקי'ן, אדער העכסטענס איהם געבען א פאר קלעפ. מילער האט פאר'ן קארפאל קיין מעסער נישט גע־האט און זיין אויפפיהרונג נאכ'ן שאס בע־ווייזט אויך, אז ער האט קיין מעסער נישט געהאט.

וואס שייך די כונות צום מארד מצד קארעליצקי'ן האלט דאס געריכט, אז זיי זענען גענוג בעוויזען געווארען דורכ'ן פערזארגען זיך מיט געוועהר און דורכ'ן בעראטען זיך מיט'ן פאליציאנט. קארע־ליצקי האט געקענט בעגעהן די טאט אין מאמענט פון שטארקער אויפרעגונג, אבער צוליב די שווערע פאלגען פון דער טאט, האלט דאס געריכט, אז ער האט פערדינט די שווערע שטראף.

צוליב דעם, וואס עס איז פאראן א מורא, אז קארעליצקי זאל נישט אנט־לויפען, בעשליסט דאס געריכט איהם דורכאויס צו האלטען אין ארעסט.

די רעדע פון פראקוראר

„איך האב גע'הרג'עט א לאבוז, איך האב געשאסען אויף איהם, כדי זיך צו פערטיידיגען" — האט אלץ נאכ'ן שאס געזאגט קארעליצקי, און אין דעם זין האט ער אפגעגעבען זיינע ווייטערדיגע ערקלערונגען. די געריכטס־פערהאנד־לונג האט אבער בעוויזען, אז קארעליצקי האט נישט געהאנדעלט אין נויטווענדי־גער פערטיידיגונג.

דער פראקוראר רעדט ארום דעם גאנצען פערלויף פון געשעהעניש און שטעלט פעסט, אז זאיאנץ האט מילער'ן געוואלט ארויסטרייבען פון ספארט־סא־לאן, און ווען מילער האט איהם א קלאפ געטון, האט ער זיך בעקלאגט פאר קא־רעליצקי'ן און די אנדערע חברים. און אויטאמאטישען באר איז פארגעקומען דער „קרינגס־ראט". קארעליצקי גענומען דאן אוועק אין 7 קאמיסאריאט און פיהרט א כאראקטעריסטישען שמועס מיט א פאליציאנט. אויף מארגען ווערט מילער פערבעטען אין „ספארט־סאלאן", ער האט מורא ארייַנצוגעהן, ער געהט אבער דאך און בעקומט קלעפ פונם שא־פער גארטמעק, ער זאל אפילו האבען געהאט א מעסער אין האנט. אבער קא־רעליצקי האט נישט קיין מורא, ער מישט זיך אריין און געשלעג. מילער געהט ארויס, אבער די גרויצטע אמביציע בע־פעהלט איהם זיך אומצוקעהרען און זיך דורכשמועסען מיט קארעליצקי'ן, מחמת ער האט זיך דערוואוסט, אז קארעליצקי האט אויף איהם אנגעשיקט טגארסטעק'ן. ווייטער אנאליזירט דער פראקוראר

---

2 פראצעסען וועגען דער צאל-אפערע

הויבט זיך מארגען אן אין לאדזער קרייז-געריכט

(§) אין קרייז־געריכט קומט מארגען פאר א זעהר סענסאציאנעלער פראצעס, וואס האט בשעתו ארויסגערופען א אויפ־רודערונג אין גאנצען לאנד. אויף דער בעשולדיגונגס־באנק וועלען זיך געפינען 6 בעאמטע פון צאל־אמט, צווישען זיי אנ־דערע אלס הויפט־בעשולדיגטע דער קא־סיר זיגמונד ראקאווסקי און זיין גע־הילף טאדעאוש ביעלינסקי. זיי ווערען בע־שולדיגט אין איינשרייבען אין די אינ־קאסא־ביכער קלענערע סומען, ווי עס איז פאקטיש איינקאסירט געווארען. דער שאדען, וואס זיי האבען געבראכט דעם צאל־אמט, איז זעהר גרויס.

ווי בעוואוסט, האט צום ענטדעקען די אפערע פיל מיטגעהאלפען ביעלינסקי'ס געליבטע וועלכע ער האט געהאט אוועק־געווארפען.

פארזיצער פון געריכט וועט זיין ריכ־טער קאזלאווסקי, בעשולדיגען וועט פרא־קוראר קאזלאווסקי. פערטיידיגען וועלען אדוואקאט קעמפנער און אנד.

דער דאזיגער פראצעס האט געבראכט דערצו, וואס ס'איז ענטדעקט געווארען א צווייטע אפערע, אין וועלכער ס'זענען פערמישט 22 איינהאבער'ס פון היגע אנגעזעהענע עקספעדיציאנס־היזער, וועל־כע ווערען בעשולדיגט, אז זיי האבען געוואוסט פון די אלע מאכינאציעס, נאר זיי האבען גענומען שוחד, כדי צו מאכען א שווייג. דער צווייטער פראצעס וועט פארקומען איבערמארגען דינסטאג דעם 19 ד. ח.

אין דעם פראצעס זענען ארויסגערופען איבער 60 עדות, די פערהאנדלונגען וועלען דויערען פון 4—5 טעג.

נייער פאהר-פלאן פון די טראמוואיען

נאכט-טראמוואיען ווערען היינט אפגעשאפט

(§3 היינט ווערען אפגעשטעלט די נאכט־טראמוואיען. די דירעקציע האט לכתחילה געהאט פראיעקטירט אפצו־שטעלען דעם פערקעהר פון די נאכט־טראמוואיען פון 1 ביז 3 ביינאכט, זי האט אבער געענדערט דעם בעשלוס און פון היינט אן ווערט פאקטיש אפגע־שטעלט דער נאכט־פערקעהר פון די טראמוואיען ביז 4 פארטאגס. אזוי אז די, וואס וואוינען אין כאינע און אין אויף באלוטי, ווערען אויף גאנצע 4 שעה אפגעריסען פון צענטער.

דער נייער פאהר־פלאן איז אזוי: לעצטע נאכט־טראמוואיען.

24.23 —	טראמוויי נומער 1	פון ברושעזשינער אויף — פל. דאמבראווסקי
0.44 —	„ „ A	פון באלוטער מארק „ — „
0.46 —	„ „ B	„ סרעבזשינסקא „ — „ „
23.13 —	„ „ 4	„ פאמארסקא „ — „ „
22.07 —	„ „ 7	„ טראמוואיאווא „ — „ „
22.39 —	„ „ 17	„ האלער'ס פלאץ „ — „ „
23.16 —	„ „ 15	פון זדראוויע אויף — טראמוואיאווא
23.44 —	„ „ 8	„ פאבריקס וואקזאל אויף קאלישער וואקזאל
1.10 —	„ „ 5	„ קאלישער וואקזאל „ טראמוואיאווא
22.32 —	„ „ 15	„ זאגייניקאווא אויף זדראוויע
33.23 —	„ „ 10	„ ווידזעוו — טראמוואיאווא
0.56 —	„ „ B	„ קאנסטיטוציינא — פל. דאמבראווסקי
23.42 —	„ „ 11	„ כאינע — באלוטער מארק
0.13 —	„ „ A	„ פל. רעימאנטא — באלוטער מארק
	ערשטע טראמוואיען:	
6.08 —	„ „ 6	טראמוואיאווא
4.02 —	„ „ 11	פל. דאמבראווסקי
4.24 —	„ „ B	פל. דאמבראווסקי
6.28 —	„ „ 4	טראמוואיאווא
6.15 —	„ „ 7	פל. דאמבראווסקי
6.58 —	„ „ 17	פל. דאמבראווסקי
6.05 —	„ „ 15	טראמוואיאווא
4.15 —	„ „ 5	טראמוואיאווא
4.42 —	„ „ 5	פאבריקס־וואקזאל
6.35 —	„ „ 15	טראמוואיאווא
5.27 —	„ „ 10	טראמוואיאווא
4.14 —	„ „ B	פל. דאמבראווסקי
3.40 —	„ „ A	פל. דאמבראווסקי
6.38 —	„ „ 11	פל. דאמבראווסקי

ראדיא פראגראם

זונטאג 17 יאנואר

(לאדז.) 11.58 שעה־צייכען, פארלעזונג פון טאג פראגראם און וועטער־בעריכט, 12.15 סימפאנישער פריהמארגען — 3.— קאנצערט פון פאליציי־ארקעס־טער, 3.55 פראגראם פאר קינדער, 4.20 גראמאפאן־פליטען, 4.40 פארטראג, 4.53 גראמאפאן־פליטען, 5.15 פארטראג, 5.30 פארטראג פון פראפ. ה. מאשטשיצקי, 5.45 נאכמיטאג־קאנצערט, 7.— פארשידענעס, 7.20 לאדזשער ספארט־קאמוניקאטן, 7.30 פילם־קאלענדאר, טעאטער־רעפערטואר און פארלעזונג פון פראגראם אויפ'ן נעכסטען טאג, 7.45 הערש־שפיל, 8.15 פאפולערער קאנצערט, 9.40 ליטעראטורישע פירטעל־שעה, 9.55 פידעל־רעציטאל, 10.40 וועטער, פאליציי און ספארט־קאמוניקאטען, 11.— לייכטע און טאנץ־מוזיק פון ווארשא.

* * *

היינט 15.5 פראגראם פאר קינדער, וואס הויבט זיך אן מיט'ן איבערזיכט „וואס רעדט זיך אויף דער וועלט". ווייטער וועט דער בעקאנטער רייזענדער ה' אסענדאווסקי דערצעהלען וועגען פיש־פאנג אויפ'ן ים. 16.40 וועט ד"ר סקאר־זשינסקי אויפקלערען די בעדייטונג פון „שפייז פון גרינווארג", אז דאס איז דאס ווילטיגסטע ערנעהרונגס־מאטעריאל, וואס האט די גרעסטע צאהל וויטאמינען. 21.40 א פעליעטאן פון מלחמה־לעבען א. נ. ווענעם איז זי געווען? 21.55 טרעט ארויס דער גרויסער פוילישער סטעפאן פרענקעל מיט א אויסגעצייכנטען רעציטאל. ער וועט אויספיהרען דאס אלט־איטאליענישע ווערק פון וויוואלדי. דערנאך שאפונגען פון פיר מאדערנסטען פון ווינער, טיעסאו, דעם רוס לאפאטניקאוו און שומאנאווסקי.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער

אלעע 1-טער מאי 2 № — דיר.: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאן.

גאסטשפילען פון לאדזשער קאמעראל- און קליינקונסט-טעאטער

„ארארט"

קינסטלעריש. אנפ.: מ. ברודערזאהן.

3-טע וואך — 31-טע מאל

היינט זונטאג 2 פארשטעלונגען: אנהויב 7.45 און 9.45 אווענד

מ'לאכט פון דער וועלט

אין 2 טיילען 14 בילדער

DO WYNAJĘCIA OD ZARAZ:

1) Słoneczne mieszkania 3, 4 i 5 pokojowe z wszelkiemi wygodami, windą osobową, centralnem ogrzewaniem etc.

2) Lokale biurowe, handlowe i sklepy frontowe.

3) Pokoje umeblowane z pościelą, światłem i ogrzewaniem: 1-osobowe od zł. 100 i 2-osob. od zł. 150 miesięcznie.

Bliższych szczegółów udziela na miejscu

Administrator domu, ul. Narutowicza Nr. 38.

LECZNICA

Lekarzy Specjalistów

45 PIOTRKOWSKA 45

Gabinet elektro-światłoleczniczy. Roentgen. Analizy. Szczepienia ochronne. Operacje. Opatrunki. Wizyty na miasto. Gabinet dentystyczny.

Dr. Itelson Dr. Jelenkiewicz Dr. Spiro Dr. Uryson	chor. wewn. " " " " " "
Dr. Halborn Dr. Mandelsowa	chor. dzieci " "
Dr. Eljasberg Dr. Neuman Dr. Wajs	chor. chirurg. " " " "
Dr. Wajnbergowa	chor. oczu
Dr. Gotlib Dr. Hamer	chor. kobiece i akuszerja
Dr. Mazur	chor. nosa, uszu i gardła
Dr. Lipski Dr. Łagunowski	chor. weneryczn. i skórne
Dr. Żurkowski	laboratorjum
Lek. Dent. Halpernowa Lek. Dent. Gecowowa	

OBWIESZCZENIE

Kasa Chorych w Łodzi podaje niniejszem do wiadomości, że dotychczasowy sposób udzielania pomocy położniczej przez akuszerki, wybierane przez ubezpieczonych z pośród akuszerek, posiadających prawo praktyki i wypłacania im przez Kasę ryczałtu położowego, zostaje zniesiony stopniowo na terenie m. Łodzi i zastąpiony udzielaniem bezpłatnej pomocy akuszeryjnej przez rejonowe akuszerki Kasy Chorych w Łodzi w myśl art. 30 i 33 Ustawy z dnia 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby.

W tym celu z dniem 1 stycznia 1932 r. obszar I i III-ej Dzielnicy Kasy Chorych w mieście Łodzi został podzielony na rejony akuszeryjne z równoczesnem ustanowieniem w każdym z nich rejonowych akuszerek i ich zastępczyń, mających jedyne i wyłączne prawo do udzielania pomocy akuszeryjnej ubezpieczonym w Kasie Chorych.

Ubezpieczeni, uprawnieni do świadczenia pomocy położniczej, a zamieszkali w jednym z rejonów akuszeryjnych danej Dzielnicy winni zwracać się o tę pomoc jedynie i włącznie do właściwych akuszerek swego rejonu, a w razie nieobecności do ich zastępczyń lityłko z polecenia rejon. akuszerki.

Wykaz rejonów akuszeryjnych, nazwisk akuszerek rejonowych oraz ich zastępczyń jest wywieszony w poczekalni każdedo punktu lekarskiego w lecznicy I-ej i III-ej.

Od dnia wprowadzenie rejonów i rejonowych akuszerek Kasa Chorych nie będzie wypłacać ryczałtów połogowych w mieście Łodzi.

פלעגט די פיס

PEDICURE

S. Łódzki

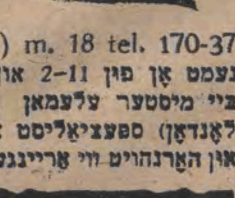

Traugutta 5 (Krótka) m. 18 tel. 170-37

נעמט אָן פון 2–11 און פון 4–7 נאַכמ. אַסיסטענט ביי מיסטער עלעמאַן (היגער-אויגען אַנשטאַלט אין לאָנדאָן) ספעציאַליסט צו בעזייטיגן היהנער-אויגען און האַרנהויט ווי אַריינגעוואַקסענע נעגעל אָהן שמערץ

שקאַרפעטען-אַרבייטער

אויף 159-צר מאַשינען, נויטיג. אומבאַדינגט גוטע קוואַליפיצירטע. פאַנסקאַ 9 № פראָנט 1 שטאָק וואוינונג 6

DR. MED.

Czesław Rostkowski

אַננאַ 19 — טעל. 172-80

היילונג מיט האַכשטראָם (d'Arsenval)

צו וואָס ליידען שמערצען פון אַרציסקים

אַז איהר קענט זיי לייכט בעזייטיגען נוצענדיג דעם שוין 20 יאָהר בעוואוסטען פּלאַסטער „ראַי יקאַל" פּרייז נור 30 גר. אויך קינסטליכער שניי וועלכער נוצט צו פערשידענע פערוויילונגען ווי בעלער חתונות א. ז. וו. אַ שאַכטעל נעגוגנע אויף 100 סעאַנסען פּרייז נור 30 גר. צו בעקומען ביים ציימונג עקספּעדיציע פּעטריקאָווער 10

א אינטעליגענט פרוילײן

זוכט אַ פּאָסטען אין אַ ביוראָ אַלס קאַסיערקע אָדער בוכהאַלטערקע, בעזיצט ערשטקלאַסיגע רעפערענצען. שרייבט שנעל אויף דער מאַשין. אָפּערטען אין אַדמ. אונטער „בוכהאַלטערקע".

Dr. NUMBERG

Chirurg

przeprowadził się na

Plac Dąbrowskiego 1 (— wejście — z Cegielnianej)

Tel. 211-89. *Przyjmuje 6—7 po poł.*

גלאַנץ-גאַרען

2/12, 3/20 פון דער ערשטער קוואַליטעט אין גרעסערע קוואַנטומס וויל איך קויפען אויף אַ זאַליטשניע, די ערשטע קוועלען קענען אָפּגעבען אָפּערטעס אויף פאָלגענדע אַדרעס:

Toruńska Wytwórnia Papiernicza i Drukarnia

TORUŃ,

Rynek Nowomiejski 24.

טאַנץ-שולע

פון ד. פרידוואַלד פּאָלודניאָווע 10

מאַכט בעקאַנט, אַז דעם 18-טען ד. ח. הויבט זיך אָן

א קורס פאַר אנפאַנגער

שילער און שילערינס קענען זיך מעלדען אַ גאַנצען טאָג. מיט אַכטונג דיפּלאָמירטער טאַנץ-לעהרער ד. פרידוואַלד, פּאָלודנ. 10

בעמ. ס'ווערט אָרגאַניזירט אַ ספּעציעלער קורס פאַר לאַנג-געקליידטע יוגענט

צו ביליגע פרייזען!!

א גרויסער אויסוואַהל פון

שליטענס
קינדער-וועגעלעך
מעטאַלענע בעטען
מאַטראַצען
וויזשימאַטשקעס

איז צו בעקומען אין די פירמע

WALFISZ

36 NARUTOWICZA 36

TELEFON 215-25.

פערשרייבט!

אייערע קינדער וואָס לערנען אין פּוילישע שולען אין דעם איינציגען מוסטערהאַפטען רעליג. בית ספר פאַר קינדער וואָס לערנען אין פּויל. שול

„תורה ודת"

פלאַץ וואָלנאָשטשי (נייע שטאָט) **6**

פאַר קינדער פון 5-14 יאָהר דאָס לעהר פּראָגראַם פון תורה ודת נעמט אַרום אַ קורס פון אַלערליי למודי קודש (עברי, חומש, רש"י, נ"ך דינים, משניות, גמרא, קריאת התורה, העברעאישע שפּראַך, יוד. געשיכטע א. ח.

און אַלעס וואָס אַ יודיש קינד דאַרף צו וויסען

דאָס לעהר פּערסאָנאַל בעשטעהט פון די בעסטע פּעדאַגאָגישע קרעפטען. צוליב'ן קריזיס הנחה-פרייזען.

קינדער פון 4 ביז 8 יאָהר ווערען געבראַנגט און אַהיימגעפיהרט דורך ספּעציעלען מענש.

קליינע פּאַדאַטקעס!!

וועלען צאָהלען פון ניי-יאָהר אָן סוחרים, וועלכע וועלען פיהרען האַנדעלס-ביכער! איך פיהר שוין פיל יאָהר ביי איינעגע פירמעס האַנדעלס-ביכער, וועלכע ווערען קאָנט אַלירט און שטענדיג פון סקאַרב אָנערקענט! און די פירמעס צאָהלען פּאָדאַטקעס נאָר לויט די ביכער. איבערדעם דאַרפען סוחרים, וועלכע ווילען פון ניי-יאָהר איינפיהרען ביכער, זיך ווענדען צו מיר! מיט אַכטונג

46 ג. גרינבוים קאָנסטאַנטינער לינקע אָפיצינע 1 שטאָק.

לא שדי איניש
זוזא בכדי (כתובות ל"ו)

אַלע יודען ערלעדיגען דעריבער

זייערע רעכטס-ענינים נאָר אין דעם אונטען אָנגעגעבענעם ביוראָ, וואו ס'ווערען רעדאַגירט און ערלעדיגט לויט'ן אויסטאַוו: פּאָדאַניעס אין שטייער און מיליטער-ענינים, סקאַרגעס און אַפּעלעציעס אין ציווילע-קאַרנע ספּראַוועס ווי אויך פר. שותפות-אַקטען, דזשערזשאַוועס, ווילאַנטשעניעס א. ז. וו. קלויזולעס און זאַבעזפּיטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען פּאָדאַניעס לויט פעראָרדנונג וועגען פערקלענערן פּאַטענטען אויף 1932.

דאָס ביוראָ שיקט אַרויס: מאָניטען, רעדאַגירט אין געהעריגען טאָן, וועלכע ברענגען אַ געזיכערטען ערפאָלג.

ספּעציעלע אָפּטיילונג פאַר אינקאַסאָ פון פּראָטעסטירטע וועקסלען און אָפענע חובות אויך אויף דער פּראָווינץ ביי דער מיטבעטייליגונג פון רוטינירטע און ענערגישע אינקאַסענטען.

רעכטס-קאָנסולענט

י. ח. בוזין, לאָדז, אָגראָדאָווע 3

טעל. 191-48

לאַנג-יעהריגער געריכטס-סעקרעטאַר

שרייבט און ערלעדיגט אַלערליי

ביטעס, אָנקלאַגעס און קלאַוזולעס

— ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים. —

שנעלער אויסקויף פון פּאַטענטען און רעגיסטראַציע-קאַרטען אויפ'ן יאָהר 1932.

ב. מאַן, פּעטריקאָווער 10

קלאַנג-קינא ZACHĘTA

זגיערזשער-גאַס 26.

היינט און ווייטערע טעג!

ריזיגע דראַמע :-: א. נ.

אין דער נעץ פון ליגענט

שרעקליכע איבערלעבענישען פון אַ ווייב און געליבטען ווי אויך אַ טראַגעדיע פון אַ פאָטער. וואָס האָט געפּרובט ערמאָרדען זיין איינציג קינד. אין די הויפּט-ראָלען:

Emil Janings, Esther Ralston, Gary Cooper

קורצענס דער גרעסטער פילם פון דער וועלט אינגאַנצען אין פאַרבען, א. נ. „קעניג דזשאָרזש".

אָנהויב פון די פאָרשטעלונגען: טעגליך פון 4 נ.מ. שבת, זונטאָג און הגאות 12 אַ ייגער מיטאָג. דער זאַל איז גוט בעהייצט.

ביטעשריפטן

אַקטען, ירושות, עצות

ערלעדיגט ביוראָ

זאַמעק, פּאָמאַרסקאַ 19

טעל. 200-10

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּעטריקאָווער 90 טעל. 221-72

נעמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א.אַז.וו.) ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9–1 און פון 4–7.30 אָוועגד.

אויטאָגענישע שווייסונגען

מעטאַל-בעאַרבייטונגען און שלאָסער-אַרבייטען

פאַר הענדלער ראַבאַט!

J. Reder, Łódź

Konstantynowska 11/13, (róg zachodniej)

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

..... 1 זאַוואַדזקאַ 1 .....

נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענערשוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער, קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראַלאָגישע און נערוועז-קראַנקהייטען.

קוואַרץ-לאַמפּ-עלעקטרישער הייל-קאַבינעט-סיסטעמס

טעגיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט

זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ.

בעזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

וויזיט 3 זלאָטעס

א אויטאָמאַטישע מיהל

מיט אַ גוט איינגעפיהרטע קונדשאַפט פון זאַפּאַרט צו פערדינגען, עווענטועל צו פערקויפען. צו ערפאַהרען אויפ'ן אָרט דאָמבראָווסקיעגאָ 26 № ביי ה' בער. געגענאיבער די פאַבריק פון ע. הייבלער.

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען גאָרניט. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.

זאַוואַדזקאַ 19 ו שט. פּר.

(קאַצענעלזאָנס גן-ילדים (פרעבעל-שולע

Przedszkole

דער ערשטער ערציהערישער פרעבעל-אַנשטאַלט אין לאָדז, פון י. 1911 איז שוין געעפענט געוואָרען אין נייעם גימנאַזיום בנין

ZAWADZKA 43 **tel. 151-79**

קינדער (יונגעלעך און מיידעלעך) פון 4 יאָהר אָן ווערען אָנגענומען אין קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום, פון 10–2 און פון 5 אָכמ.

דאָס עלעקטראָטעכנישע ביוראָ

Siła i Światło

פון וו. קרוקאָווסקי

פּאָלודניאָווע 23 טעלעפאָן 139-32

נעמט אָן דורכצופיהרען אינסטאַלאַציעס פון ליכט און קראַפט, קויפט און פערקויפט מאָטאָרען און ערלעדיגט אַלע אַרט עלעקטרישע איינריכטונגען אויף ל י כ ט ע בעדינגונגען.

ביליג, ריעל, שנעל און פינקטליך!

א האַלב געוועלב

אויף נאָוואָמיעסקאַ זאָפּאָרט צו פערדינגען. ערפאַהרען ביי בירנבוים נאָוואָמיעסקאַ 31.

Dr. med. J. SZMERŁOWSKI

Akuszer-Ginekolog

przyjmuje od 3-5 i 7-8 w.

Piotrkowska 17, tel. 107-13.

צו דינגען און פעדרינגען

פערשידענע וואוינונגען אין אַלטע און נייע הייזער מיט אַלע בעקוועמליכקייטען אויף מאָנאַטליכע דירה-געלד, געוועלבער, געשעפטס און פאַבריקס לאָקאַלען מעבלירטע צימערן, הייזער, ווילעס, פּלעצער פון פערשידענע פרייזען קויפט און פער קפּויט יעדער דורך די ביוראָ

„LOKUM"

וואָס ערלעדיגט פּינקטליך און סאָליד. אינהאַבער: יוסף קאַרמעסער עט קאָמפּ. אינפאָרמאַציעס ווערען ערטיילט אומזיסט פּיעטריקאָווער 62, פראָנט, 2 שטאָק טעלעפאָן 166-15 אָפען פון 8 ביז 8 אָוונד

Panna (izraelitka)

posiadająca 8-io klasowe wykształcenie oraz znajomość francuskiego i muzyki poszukuje kondycji, ewentualnie udziela lekcji w zakresie 6-ciu klas. Wymaganie skromne. Oferty sub. „POL."

טיול-גאַרדינען

מיט פילעי לעצטע מאָדע פיהרט אויס ביליג בלייוויס. זאַוואַדזקאַ 27, לינקס 1-טער שטאָק.

פון דער סדרה

ס'איז ערשינען דאָס פינפטע ספר'ל „פון דער סדרה", וועלכעס נעמט אַרום די סדרות: שמות ואמא, בא, בשלח, יתרו. די פריהערדיגע העפטע נעמען אַרום דאָס גאַנצע ספר בראשית. צו בעקומען אין די לאָדזער בוכהאַנדלונגען און ביי'ן אַרויסגעבער ס. גליקסמאַן, לאָדז זאַוואַדזקאַ 16א.

אינזש. א. רוסאַק

געשוואָרענער דאָלמעטשער ביים קרייז-געריכט אין לאָדז

נאַרוטאָוויטשאַ 47, טעל. 245-08

פיהרט אויס איבערזעצונגען פון אַלע אַרט אַקטען, דאָקומענטען אין קאָרעקטע אָרדענונג.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: פאַר אַ חודש אין פּוילען 5 זלאָטיס, אין פראַנקרייך און בעלגיען—20 פראַנק, אין אַנדערע לענדער 1.25

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טייערער. אויסער דער שטאָט מיט 50 טייערער. פון די פּרייזען ווערט ניט געמאַכט קיין ראַבאַטעס. פאַר אַ מילימעטער-שורה פאַר'ן טעקסט 16 גר. פרייטאָג 24 גר., אין טעקסט 40 גר. פרייטאָג 60 גר., נאָכ'ן טעקסט 12 גר. פרייטאָג 18 גר.

Tłocznia E. i M. Hamburskich. Łódź, Piotrkowska 16. Dzierżawca M. B. Wein.

Odpowiedzialny Red.-wydawca: [illegible]